

AUSTRALIJOJE LIETUVIS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOJE LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

Devintieji metai

Registered at G.P.O., Adelaide,
for transmission by post as a periodical.

Adelaide, 1956 m. sausio/Jan. 23 d.

Kaina/Price 1/9

Nr. 2 (191)

PRANCŪZIJOJE CHAOSAS PO PARLAMENTO RINKIMŲ

Sausio pradžioje įvykę parlamento rinkimai davė labai blogus rezultatus, dėl ko Prancūzijos padėtis tarptautiniam forumui dar labiau pablogėjo. Iš 594 vietų parlamente komunistai gavo net 151, t. y. daugiau negu 25%. Toliau eina: socialistai 93, ortodoksai radikalai 53, populiarūs respublikonai 68, konservatoriai 96, pužadistai 49. Kitos partijos po keletą atstovų.

Kaip matome, nė viena partija neturi reikalingos daugumos, kad galėtų sudaryti stiprią vyriausybę. Be abejonės, vyriausybę sudaryti turėtų imtis komunistai, kaip stipriausia atskirai partija parlamente, tačiau juos nereikia nė viena kita partija ir tokiu būdu jie lieka mažumoje. Tartis tenka vidurio partijoms, tačiau ir tos visos partijos žiūri daugiau savo partinių interesų, bet ne Prancūzijos.

Didelis netikėtumas, tai naujos partijos, vadinamos "krautuvinkų", laimėjimas. Šiai naujai partijai vadovauja menko išsilavinimo M. Poujade, kuris laikraštiniams pareiškė, jog nesąs nei išmokslintas nei intelektualas ir nežina, ką iš tokio laimėjimo daryti. Neutralūs stebėtojai tačiau tvirtina, kad jis būsiąs Prancūzijos "Hitleris" ir sieksiąs įvesti diktatūrą. Naujam parlamente, kaip minėta, ši partija turi 49 atstovus.

Tokiais rinkimų rezultatais labai susirūpino JAV-bių ir Anglijos politikai, nes Prancūzija praktiškai netenka jo-

kios reikšmės tarptautiniuose sandėriuose. Laimė, kad Vakarų Vokietija pradeda stiprėti kariškai ir, įėjusi į Nato organizaciją, užima Prancūzijos vietą, nes kitaip komunistams būtų jau atviras kelias į Paryžių.

Amerikos gyventojai raginami būti pasiruso

Prez. Eisenhoweris ir užs. reik. ministras Mr. Dulles savo pranešimuose tautai ragina Amerikos gyventojus "pabusti" dėl pavojaus, kuris ypatinai pasidarė didelis Sovietų Rusijai pradėjus aktyviai brautis į Vidurinius Rytus ir į Aziją.

Paminėtina, kad Britanija lėktuvais gabena kariuomenę į Kipro salą, kuri numatoma panaudoti bet kurioje vietoje Artimuosiuose Rytuose, jeigu kiltų pavojus.

Antikomunistinė žvalgyba pereina į Vakarų Vokietijos vyriausybės rankas

Vasario 1 d. Federalinė V. Vokietijos vyriausybė perima visą prieškomunistinę žvalgybos tinklą. Iki šiol šis reikalas buvo amerikiečių vadovaujamas ir, sakoma, finansuojamas. Prieškomunistinei žvalgybai vadovauja buvęs Wehrmachto generolas Gehlen. Žvalgybos tinklas susideda iš apie 3.000 agentų, kurie dirba Rytų Vokietijoje ir dar toliau į Rytus. Šis tinklas buvo suorganizuotas tuoj pasibaigus II Pasauliniam karui ir šiuo metu — gen. Gehlen.

Siamas nepajėgus apsiginti prieš komunistų puolimą

JAV-bių oro pajėgų sekretorius pareiškė, kad jis netiki, jog komunistai šiuo metu galėtų pulti Siamą. Siamo aviacija paskutiniu laiku yra gerokai modernizuota ir aprūpinta moderniais lėktuvais. Tačiau visviena Siamas pats vienas negalėtų apsiginti prieš koncentruotą komunistų aviacijos puolimą. Jam į pagalbą tuo būdu turės ateiti SEATO sutarties nariai, kurių tarpe esančios ir JAV-bės.

Prez. Eisenhowerio ir Edeno konferencija

Anglijos ministras pirm. sir. A. Eden vyksta į JAV-bes, lydymas užs. reikalų ministerio ir kitų aukštųjų pareigūnų, kur sausio 30 dieną susitiks su prez. Eisenhoweriu bei Mr. Dulles. Bus svarstomąs problemos ryšy su Sovietų bandymais įsigalėti Artimuose bei Viduriniuose Rytuose, Indijoje bei arabų kraštuose.

Vasario 2 dieną sir Eden kalbės JAV-bių Kongrese.

Kinijos raudonieji protestuoja

Pekingo radija paskelbė, kad du JAV-bių karo lėktuvai buvo įskridę giliai į Kinijos teritoriją prie Yalu upės. Esą, kol kiniečių naikintojai pakilo, amerikiečių lėktuvai jau buvo dingę. Komunistų vyriausybė pareiškė griežtą protestą ir pareikalavo, kad daugiau to nepasikartotų.

Mielą Prietelių vilnietį

Stasį Čibirą

ir

Dalią Pyragiūtę,

sukūrusius lietuvišką šeimos židinį, nuoširdžiai sveikina ir visokeriopos laimės linki

Jurgelioniai

Prezidento Eisenhowerio žodis pavergtiesiems

Washington, D. C. (LAIC) — Kalėdų švenčių proga JAV-bių prezidentas Eisenhoweris trumpu adresu prabilo į žmones esančius už geležinės uždangos. Prezidentas pareiškė savo įsitikinimą, kad pavergtieji vėl grįš į laisvą tautų tarpą.

Prezidento Eisenhowerio pareiškimą paskelbė Amerikos Balso ir Laisvosios Europos radijo stotys. Jis pareiškė:

"Kalėdų laike aš noriu, kad jūs žinotumėt, jog Amerikos žmonės supranta jūsų vargus, kuriuos jūs kenčiate, kartu prisideda prie jūsų rūpesčių atstatyti asmenines laisves ir politinę laisvę ir su jums tiki, kad pagaliau teisingumas užviešpataus ir vėl grąžins jus į pasaulio laisvų tautų tarpą".

Panašius pareiškimus padarė Valsybės Sekretorius Dulles, buvęs prezidentas Hooveris ir kiti žymūs amerikiečiai. Jų pareiškimai taip pat buvo įvairiomis kalbomis perduoti žmonėms už geležinės uždangos.

PIRMOJI ŠIAIS METAIS LIETUVĖ DP NEW YORKE

New Yorkas (LAIC) —

Sausio 5 d. laivu Kungsholm į New Yorko uostą atplaukė pirmoji šių metų DP lietuvių Stasė Sakalauskiene. Ji atplaukė iš Danijos, prie kurios krantų, prieš 18 mėnesių išsoko iš rusų žvejybos laivo.

Stasė Sakalauskiene uoste sutiko iš Lietuvos konsulato Anicetas Simutis, Balfo atstovas Joseph Boley ir Lietuvių Amer. Informacijos Centro direktorius M. Kūčiulis.

Dalią Vargę ir adžiūn, pasiryžimą parodė Stasė Sakalauskiene iki pasiekė laisvąjį kraštą. Ji ilgesnį laiką plaukiojo įvairiais rusų žvejybos laivais, juose dirbdama su kitomis moterimis. Plaukiodama ir dirbdama laivuose galvojo, kaip iš jų pasprukti. Tačiau rusų laivai sustodavo tik rusų ar jų valdomuose uostuose, kaip Liepoja, Murmanskas, Karaliaučius. Tik vieną kartą laivas kuriame ji dirbo, buvo sustojęs lenkų uoste Gdynėje, bet iš laivo krantan jos neišleido.

Paskutinis laivas kuriame Stasė Sakalauskiene dirbo buvo "Novoje Zemle" — "Naujoji Žemė". Tame laive, be jos dirbo dar 16 moterų. Ji tik viena pasiryžo šokti iš laivo ir laimingai pasiekti laisvąjį pasaulį ar mirti jūros bangų prieglobstyje. Ji žinojo, kad laivas plaukia arti Danijos krantų. Ji pasiryžo. Ją pusgyvę, be sąmonės danai iš jūros išgelbėjo. Metus laiko ji išbuvo ligoninėje. Danai ją rūpinosi. Viso pasaulio spauda rašė, kaip ši jauna lietuvė rizikuodama savo gyvybę siekė išlaisvinti iš rusų vergijos.

Stasė Sakalauskiene 27 metų amžiaus, žemaitė, gimusi Biržų Lauko kaime, Šilalės valsčiuje, Tauragės apskrityje. Antrosios rusų okupacijos metu su tėvais Rapolu ir Domicile Norkais išsikėlė į Klaipėdos kraštą, Pagėgių apskritį, Vilkiškius. Prieš stodama dirbti į žvejų laivus buvo žukų pašto agentūros vedėja, taip pat Klaipėdos krašte.

Iš New Yorko tą pačią dieną, Stasė Sakalauskiene išvažiavo pas dėdę ir dėdienę Chicagoje. Šie jos giminės ir rūpinosi jos atvykimu į JAV-ves.

Amerikos bombonešiai budi dieną ir naktį

Iš Vašingtono "Times" informuoja iš patikimų šaltinių, kad šimtai bombonešių, kurie yra aerodromuose visiškoje parengtyje, gali pakilti su atominėmis bombomis per vieną valandą prasidėjus priešų puolimui. Tačiau šie bombonešiai yra tik papildomi prie tų, kurie stovi jau pakrauti atitinkamomis bombomis ir gali kilti į orą davus signalą.

Trumpai

Mirė prof. Vaclovas Biržiška

Gauta žinia, kad sausio 2 d. Waterbury Conn. (JAV) ligoninėje mirė prof. Vaclovas Biržiška. Apie jo gyvenimą ir reikšmę lietuvių tautai parašysime sekančiame numeryje.

* Apie 1650 mylių į rytus nuo Sydneyjaus ir apie 200 mylių į pietus nuo Fiji salų Pacifike sausio 11 dieną įvyko didelis žemės drebėjimas. Specialistai pareiškė, kad jeigu tokio stiprumo žemės drebėjimas būtų įvykęs apgyventoje vietovėje tai būtų buvusi didelė katastrofa.

* JAV-bių jungtinio štabo viršininkas adm. Arthur W. Radford, kuris lankosi Tolimuose Rytuose, pareiškė, kad jeigu komunistai dabar pultų Pietų Korėją, tai būtų panaudoti atominiai ginklai.

* Tautinės Kinijos vyriausybė perspėjo visus laivus, plaukiančius 30 jūros mylių atstume nuo Formozos arba Peshkadores salų, kad oro puolimo atveju jie turi laikytis užtemdymo nuostatų.

* JAV-bių Senato juridinis komitetas reikalauja, kad būtų įvesta mirties bausmė tiems, kurie slapta gabena ir pardavinėja narkotikus (opiumas ir kt.), nes JAV-bėse narkotikų vartojimas didėja ir žudo tautą.

* Praėjusiais metais daugiausia lietaus gavo vienas mažas kaimelis Indijoje: per metus iškrito 556 coliai arba 46 pėdos lietaus. Tai lietingiausia vieta visame pasaulyje.

* Grįžęs iš Sovietų Rusijos nelaisvės buvęs vokiečių SS aukštasis karininkas Harry Mengerhausen pareiškė, jog jis buvęs vienas iš keturių karininkų, kurie sudegino Hitlerį. Be to, jis pareiškė, kad Hitleris pirmiau nusienuodijo, vėliau buvo sudegintas, bet nenusišovė, kaip anksčiau buvo kito panašaus asmens pareikšta.

* Australijoje gaminti Sabre-jet lėktuvai naikintojai bus bandomi tropikinėse sąlygose. Jeigu bandymai duos patenkinamą rezultatą, Sabre-jet naikintojais bus ginkluoti visi Australijos aviacijos daliniai.

* Londone prasidėjo pasitarimai dėl Malajų ateities. Norima duoti Malajams visišką nepriklausomybę. Malajų vadovai pareiškė, kad gavus nepriklausomybę jie greitai susidoros su komunistų partizanais.

* Prie Korėjos užsidegus vienam laiveliui sudegė 65 keleiviai. Ugnis prasidėjo vienam darbininkui išmetus žibalo lempą.

* Skiepijimas vaikų iki 14 metų ir nėščią moterų Australijoje prieš polio susirgimus dr. Salk skiepais bus pradėtas apie gegužės mėnesį.

* Mr. Menzies sudarė naują Australijos federalinį ministrų kabinetą. Ministrų kabinetą susidarė iš 12 ministrų ir 10 vadinamųjų nekabinetinių ministrų, viso 22 ministrai, dviem daugiau, negu praėjusiam ministrų kabinete. Naujame ministrų kabinete yra 6 nauji asmenys, o 16 tie patys.

* Sausio 17 d. Melbourne prasidėjo slapti pasitarimai SEATO sutarties dalyvių. Pasitarimai truks penkias dienas ir yra griežtai slapti.

* Šiais finansiniais metais Indija gaus iš Amerikos už 21,5 mil. svarų ūkišką pagalbą. Įdomu, kiek siunčia rusai po savo didelių pažadų.

Mielą mūsų giminaitį

Simą Jokūbaitį,

sunkaus liūdesio prislėgtam dėl jo mylimos motutės mirties giliai užjaučiame

Visockių šeima

Lietuviai Sibiro vergu stovyklose

(KĄ PASAKOJA GRĮŽUSIEJI VOKIEČIŲ KARO BELAISVIAI?)

Lietuvių spaudoje skelbiama, kad prof. Pr. Dovydaitis, kuris buvo slapta įsventintas kunigu, jau miręs Sibire. J. Keliuotis vėl nuteistas 25 metams ir išvežtas į Sibirą. Prof. Pr. Kuraitis, anksčiau nuteistas 25 metams, vėl grąžintas į Lietuvą. Grąžintam į Vilnių min. J. Urbšui esą mokama pensija. Lietuvoje 1952 m. miręs adv. Z. Toliušis, o jo brolis teisininkas žuvo Sibire. Kitą brolių tik karui prasidėjus nušovė naciai. Sibire mirė ir prof. V. Vilkaitis, buv. Z. O. Akademijos rektorius. Jo žmona mirė gavusi žinią apie vyro mirtį. Sibirian ištremti ir du jo vaikai — sūnus ir duktė. Netikima ir vokiečių spaudoje pasirodžiusiu pranešimu, kad jau esą amnestuotų ir paleistų darbo vergų 2 milijonai (tame skaičiuje nemaža pabaltiečių), o stovyklose laikomų belikę vos 3 milijonai.

PAPILDOMAS LIETUVIŲ SĄRAŠAS

Čia skelbiamas papildomas sąrašas tų mūsų tautiečių, kurių pavardes grįžusieji vokiečiai ir kitų tautybių buvusieji karo belaisviai ar civiliai internuoti yra atsiminę.

JARCOVO stovykloje laikomas Vilkaitis, JELČINO (Magadansko apylinkėje) — Antanaitis, apie 29 metų amžiaus Petras Bučiūnas, apie 37 metų Stasys Didžiūnas, kuris susirašinėdavo su namiškiais ir turėtų būti jau paleistas, du Jankauskai, kokių 30 metų amžiaus Kalinauskas, apie 50 metų Paulauskas, apie 30 metų Petrauskas, 1913 metais gimęs Stasys Kazys Pichodskas, Vaitkevičius, 1917 metais gimęs Stasys Vaškys. Turėjęs apie 50 metų Rimkūnas jau miręs. INTOJE — jau paleistas buv. brigadininkas Antanas Duobys (ar Duobas), kuris gerai nusimano apie elektros reikalus, Jonušas, nubaustas 10 metų priverčiamųjų darbų turėjęs 48 ha žemės Kauras, Petrauskas, 1924 m. gimęs Jonas Služinskas ir Vilkauskas. KINGIRE — Jonas Čekauskas, 1939 metais atvykęs Lietuvon iš Amerikos Demas Linikas, bet vėliau sovietų suimtas ir ištremtas, be to, Klinkauskas, Petras Linkevičius, Petras Rutkauskas. KOLYMOS apylinkėse — kaunietis studentas Kazimieras Aleksandravičius, buv. karininkas Jonas Jurevičius, Mačiulevičius, Marčiulynas, Slavinskas. POSIOLOK CHOLONNYJ — Petro sūnus Alfonsas Antanaitis, Mykolas Kavaliauskas, Albinas-Jonas Perlavičius. SPASKE (Karagandos apylinkėje) — kokių 50 metų amžiaus kunigas Mot. Dambrauskas. Stalingrado rajono MALENPOLES stovykloje Leonas Levickis. SVERDLOVSKE — jau miręs apie 56 metų Gustavas Ramonaitis. TAIČETE — arti 30 metų turinti Janė Baltušaitė, Jonas Kasiulis, kaunietis Alfonsas Kevyš, mokytoja Šilbajorienė.

VORKUTOJE — už nukirpimą partizanų plaukų nubaustas apie 40 metų amžiaus Antanas Adamonis, 1954 m. dar metais nubaustas už tariamą agitaciją tarp kalinių apie 30 metų amžiaus Jurgis Ališauskas, apgyvendintas kaip "laisvasis" Vorkutos apylinkėse Alfonsas Anskaitis, Augulėnas, Bacevičius, pirmą kartą nubaustas 25 metais, o vėliau vėl 5-kiais Bakaniškis. Menininkas Pranas Bieliūnas, didelis gyvulių draugas, įpratinęs katę sugyventi su pelė ir prisijaukinęs varnėną, kaip pavojingas "visuomenės tvarkai" taip pat buvo atvarytas į Vorkutą. Be jo, buvo ištremti ir du jo broliai, iš kurių vienas seniau simpatizavo raudoniesiems. 1924 metais gimęs Jonas-Pranas Baginskas, atlikęs 10 metų bausmę, išvyko į Sverdlovską pas savo motiną. Braškauskas, buvęs teologijos studentas Bušvakis, apie 1913 metus gimęs jėzuitas Česnauskas, Petro sūnus Antanas Dermeikis, apie 1918 metus gimęs Daktariūnas, 1954 metais amnestuotas, bet negavęs leidimo išvykti dar jaunas vyras Frenkelis, Gaidys, evangelikų kunigas Gavenas, pirmą kartą nubaustas 25 metais, o vėliau dar 5 metais Petras Jankauskas, taip pat antrasis Jankauskas, kuris nubaustas 25 metams, yra lakūnas, o jo žmona gyvena Londone; 10 metų nubaustas vilnietis docentas Petras Jodelis, kurio žmona su 13 metų dukra taip pat nugrūstos kažkur į Sibirą. Už pavalgydinimą partizanų nu-

baustas Petras Jonaitis; Jonas Jonikas, 29-toj šachtoj yra apie 30 metų amžiaus dėl nepaprastai žiaurus su juo administracijos elgesio išėjęs iš proto Kairys ir kitas Kairys, kurių neatmenama tiksliai vardų. 1954 metais Vorkutos apylinkėje apgyvendintas Kasperavičius, tais pačiais metais ten pat apgyvendintas Vincas Klinauskas, apie 50 metų amžiaus jau paleistas Juozas Kazlauskas, apie tokio pat amžiaus apgyvendintas Vorkutos apylinkėje Antanas Jonas Kutas, plytinėje dirbęs gydytojas Lietus, buvęs lakūnas Lukšas, 11 metų nubaustas Juozas Macijauskas, Mečys Mačiūnas, kurio tėvas yra girininkas. Leningrado kalėjime buvo ir jo brolis Leonas, su kuriuo jį tenai išskyrė. Juozas Malinauskas ir antrasis Malinauskas. 10 metų nubaustas iš Marijampolės Stasys Marazas. Stasys Mickus, Vladas Misevičius, apie 42 metų amžiaus Antanas Musteikis, 25-28 metų mokytojas Ožkeliūnas. Kun. Marijonas Petkevičius, kurio tėvai taip pat ištremti iš Lietuvos. Feliksas Petrauskas, kun. Pranciškus Radžiūnas, Rasibauskas, dar jaunas vyrukas Jurgis Remingas, apie 50 metų amžiaus Juozas Ridikas, apie 38 metų amž. Ant. Sakalauskas, 7-toj šachtoj dirba kitas Sakalauskas. Gyd. Sinkus apgyvendintas Vorkutos apy-

linkėje, kai atliko 8 metų bausmę. Jo žmona — dantų gydytoja. Stravinskas, Švelnys, Jonas Šapanis, Petras-Vincas Šulcauskas, Svielis, Švitra, Truskauskas, kun. Vaičiūnas, Valiukas. Po karo iš vak. Vokietijos grįžęs Sovietų valdomon Lietuvos Vanagas buvo 1952 metais suimtas ir išgabentas į Vorkutą, kur jį šių metų pradžioje aplankė žmona. Edvardas Valteris, buv. girininkas Želvikas, Žižiūnas. 17-toj šachtoj dirbęs kun. Viktoras Kazimieras Vunderlichas jau yra miręs. ZUZUNOJE (prie aukšt. Kolymos) — vilnietis pedagogijos studentas Algis Stankevičius, Šarkūnas, Šiuškus, Žukauskas.

* * *

Neseniai grįžusieji iš Lietuvos išsamiau painformavo apie kolchozine būitį ir ypač gyvenimą sovchozuose. Jų pareiškimu, Lietuvoje liaudis yra apilyšusi ir nuskurdusi. Seniau per Kalėdų ir Velykų šventes žmonės versdavo dirbti, tačiau dabar žmonės tokių įsakymų neklauso ir vis tiek eina bažnyčion. Sovchozuose apie pusę direktorių yra rusai. Rusų pasitaiko jau ir tarp kolchozų vadovų. Kolchozų pirmininkų ir milicininkų esama ir visai mažaraštingų. Stengiamasi "likviduoti" viensėdžius ir sodybas. (Elta)

VT PIRMININKĖ A. DEVENIENĖ AKTUALIAISIAIS KLAUSIMAIS

Naujai išrinktoji Vykdomosios Tarybos pirmininkė Alena Devenienė, kuri šiuo metu gyvena Jungtinės Amerikos Valstybėse, sausio viduryje išvyko į Europą.

VT pirmininkė, prieš atvykdamą į Reutlingeną, pirmą kartą sustoti Londone, o paskui Paryžiuje. Jos šeima lieka JAV-bėse.

ELTOS korespondentas VT pirmininkę pasiinformavo aktualiaisiais klausimais ryšium su jos kelione į Europą ir jos naujuoju darbu. Klausimai apie VT būstinę ir pareigų pasiskirstymą, paaiškino, kad tuo tarpu ji vyksianti į Reutlingeną ir tenai žiūrėsianti, kur bus geresnės sąlygos, nes VLIKas yra nutaręs Vykdomąją Tarybą perkelti į politiška tinkamesnes ir saugesnes sąlygas. Toliau VT pirmininkė atsakė į šiuos klausimus:

1. Kaip po persitvarkymo: Jūsų darbo sritis prasiplečia ar susiaurėja?

— Mano manymu, Vykdomosios Tarybos darbai nei susiaurėjo, nei praplėtė. Visuomenėje buvo priekaištų, kad VT ne visas sritis buvo pilnai apėmusi, todėl pirmoje eilėje teks pažūrėti, kas yra nepilnai padaryta arba ir visai nepaliesyta, ir reikės tuos darbus vykdyti. Be to, persitvarkęs VLIKas, reikia manyti, nustatys plačią laisvinimo programą, kurią jam pavedė VLIKO sesija, po to gali atsirasti naujų darbo sričių, kurios pareikalautų VT pastangų išplėtimo ir darbuotojų persitvarkymo.

2. Kokių būdu ir kaip Tamsta manai VT darbą tvarkyti?

— Stengsiuos, kad VT būtų su visa visuomene ir visiems. Suprantama, kad daug priklausys nuo santykių su kitais veiksniais. VT nori žiūrėti į darbą praktiškai, teorinę pusę palikdama VLIKui. Todėl, jeigu bus kokių uždavinių, kurių VT negalės įvykdyti, bet kuris nors kitas veiksnytas tai galės atlikti, VT prašys to veiksnio talkos. Čia turiu galvoje diplomatus, ALTą, LLK, Pavergtųjų Tautų Seimą, bendruomenę ir kt.

3. Kaip Tamsta žiūri į visuomenės konsolidaciją? Ar tai įteitū į VT uždavinius?

— Konsolidacijos klausimas pavestas VLIKui. Ir tai VLIKo ir politinių grupių reikalas. Man praktiškam darbe lygūs visi, kurie gali padėti tą darbą atlikti.

4. Ar galėtum Tamsta nusakyti artimiausių praktiškų darbų programą?

— Artimiausius praktiškus darbus ir jų vykdymo eilę teks nusakyti išsiaiškinus vietoje su VLIKo prezidiumu ir, Europon nuvykus, ištyrus vykdymo galimybes. Šiuo klausimu visai konkrečiai VT, manau, galės atsakyti tik apie vasario mėnesio pabaigą. Bet,

rodos, artimiausiais darbais būtų kontakto klausimas, informacijos gavimo ir perdavimo tobulinimo klausimas, politinės akcijos suderinimas ir suaktyvinimas, nekalbant jau apie drąsios liet. politinės sąmonės kėlimo, lietuvių išlaikymo, švietimo ir kultūros klausimus, ligi visų kraštų bendruomenės sušauks Pasaulinį Lietuvių Seimą ir perims tuos reikalus savo žinion.

5. Ar dabartinė politinė situacija yra palanki Lietuvos padėties "nefikra. Tai jaučiama visur: JT, NATO, Azijoje, Vid. Rytuose. Tarptautinė padėtis yra didelio judėjimo laikotarpis. Niekas negali pasakyti, kaip pakryps Rytų-Vakarų santykiai artimiausioje ateityje. Mes turime sekti viską labai atsidėję, atsargiai vertinti įvykius ir kiekvienu metu būti pasiruošę veikti Lietuvos laisvinimo naudai taip, kaip susidariusi padėtis iš mūsų reikalauja.

Mūsų vidaus susiskirstymas, kuris pastaruoju metu ypač parodė palinkimo didėti, kelia dar didesnį susirūpinimą. Vieningumas mums reikalingas ne gražiam šūkiui prieš kitus pasirodyti, bet mūsų darbo sėkmei. Ir todėl vienybės reikia siekti ne teoretiškai, bet praktiškai. VT visomis pastangomis to sieks.

6. Kokia širdimi paliekate JAV-bes?

— Visuomenei dirbu nebe pirmus metus ir žinau, kad tikruosius jausmus reikia laikyti sau, nes ir prie geriausių jausmų ir norų vis atsiras, kas mes akmenį. Bet nesvarbu, kad tai atsirastų, o svarbu, kad tai nepažeistų mūsų bendrų idėjų ir darbo.

Komunistai aktyvina veiklą Vakarų Vokietijoje

Vokiečių pramonės institutas Koelne įspėjo vokiečių visuomenę, kad komunistinė infiltracija Vak. Vokietijoje vis intensyvesnėja. Įvairiose įmonėse ne tik platinamos komunistinės brošiūros, skatinančios slapta ruošti pilietiniam karui, bet ypač daroma propaganda pašnibždomis, sustatyta pagal "paskutinius šūkius". Tą propagandą dar smarkiai paremia komunistų laimėjimai kai kurių įmonių Rheino krašte vadovybėje ir vis didėjanti diversinė veikla tarp darbininkų. Net ir netikėtai grįžusių į Vakarų buvusį Vak. Vokietijos saugumo policijos šefą Dr. O. Johną sovietai aiškina atvykus "varyti propagandos ir vesti kovos prieš kylantį neonacizmą". (E.)

* Įrodyk, kad esi vertas būti laisvas. Aukok lietuviškiems namams neverčiamas.

TAUTINĖS KINIJOS ATSTOVAS APIE LIETUVĄ

JUNGTINĖS TAUTOS (LAIC)

Gruodžio 13 d. Tautinės Kinijos atstovas Dr. T. F. Tsiang, kalbėdamas JT Saugumo komitete naujų narių į Jungtines Tautas priėmimo reikalui, prisiminė ir Lietuvą. Pasireiškėdamas prieš satelitinių valstybių įsileidimą į Jungtines Tautas, Dr. Tsiang pasakė ilgą kalbą, kurioje išdėstė savo motyvus. Be kito, jis nurodė dvi kryptis, kuriomis eina šių dienų pasaulio pajėgos. Po įsisteigimo Jungtinių Tautų 1945 m. gimė naujos valstybės, jų tarpe Filipinų, Indijos, Pakistano, Ceilono, Burmos, Laos, Cambodija ir nepriklausomas Vietnam. Tos valstybės įsikūrė einant JT charta. Įsikurti toms valstybėms galimybes suteikė vertingi JT nariai.

Pažvelgus kiton pusėn mes matome Latviją, Estiją, Lietuvą, Čekoslovakiją, Albaniją, Bulgariją, Vengriją, Rumuniją, Mongoliją — nustojo savo nepriklausomybių. Tai einama prieš JT chartą.

Mes susiduriame su dviem pasaulio kryptim. Viena jų eina pagal JT chartą ir suteikia žmonėms laisvę, kita kryptis tas laisvės užgnaužia. Tai yra dilema. Tai yra ginčytinas taškas stovįs prieš pasaulį.

SUOMIAI NEIŠSIŽADĖJO KARELIJOS

Suomių dienraštis "Karjala", į Sovietų Sąjungą inkorporuotas Karelijos provincijos Suomijon pasitraukusių gyventojų organas, dabar leidžiamas Lahti mieste, prisimena Suomijos rytinės sienos reviziją. "Karjala", pasisakydamas tuo reikalu ir atsakydamas sovietų "Izvestijai" dėl padarytųjų priekaištų, pažymi, kad tokia revizija yra politinis ginklas ne tik tam tikrų dešiniųjų sluoksnių, bet kad tai yra visos tautos reikalas, o ypač pačių karelių, nepaisant jų partinių ir kitokių įsitikinimų. Evakuotieji kareliai šį reikalą diskutuoja visi atvirai. Be to, kaip pasirodė, ministeris pirmininkas mentui, pastebėjo, kad ji oficialiai kėlė ir per derybas Maskvoje. "Izvestija" klysta teigdama, kad atviras šio klausimo svarstymas galės koku nors būdu pakenkti Suomijos ir Sovietų Sąjungos santykiams. Jei jau sakoma, kad Porkalos grąžinimas prisidėjo prie draugystės ir nuoširdžių santykių sustiprinimo, tai juo daugiau tokius santykius sustiprintų, jei Karelija būtų grąžinta ten, kur ji pagal savo istoriją ir valstybinę paskirtį priklauso. Šis suomių laikraščio pasisakymas parodo, kad suomiai toli gražu nėra nei išsižadėję Karelijos, nei atsisakę, atėjus tinkamam momentui, kelti jos grąžimo prie Suomijos klausimą.

Reikalaujama grąžinti laisvę Pabaltijos tautoms

Šveicarų radijas iš Berno, svarstydamas sovietų karinių bazių klausimą, plačiau sustojo prie Lietuvos ir kt. Pabaltijos kraštų pavergimo. Egzilai pabaltiečiai kiekviena proga pabrėžia, kad Pabaltijo kraštai buvo jėga įjungti į Sovietų Sąjungą, o toji visiškai nesiskaito su tikrąja gyventojų valia. Jei laisvų rinkimų reikalaujama Rytinei Vokietijai, tai to pat tenka reikalauti ir Pabaltijos valstybėms. Sovietų bazes laikyti Pabaltijo kraštuose, kaip pabrėžia šveicarų radijas, nėra jokio pagrindo — Pabaltijos kraštai tarptautine plotme pripažįstami laisvų tautų kraštais. Jei grąžinta suomiams Porkala, reikia grąžinti laisvę ir Pabaltijo valstybėms.

Senatoriaus Knowlando linkėjimai

Washington, D. C. (LAIC) — Senatorius William F. Knowland švenčių proga atsianti Amerikos Lietuvių Tarybai laišką, kuriame, be kito, sako: "Aš visada tikėjau, kad viena iš tragedijų yra tai, jog Lietuva ir kitos Pabaltijos valstybės tebėra pavergtos už Geležinės uždangos".

"Visas laisvasis pasaulis laukia tos dienos, kada Lietuva užims savo vietą laisvųjų tautų šeimos tarpe".

STATOMA NEMUNO UŽTVANKA

"Kauno jūroje" bus paskandintas Pažaislis, Rumšiškės, Darsūniškis, Gastelionys, Astragai, Birštonas

Žinios paimtos iš "Tiesos", "Literatūra ir Menas" ir Vilniaus radijus.

Sibire nukankintojo prof. Dovydaičio sūnus, J. Dovydaitis, "Lit. ir Menas" laikraštyje ilgu straipsniu aprašinėja jau pradėtą Nemuno užtvankos ties Kaunu statybą, kartkartėmis vis pagarbindamas partiją. Apvažinėjęs statybos vietą, Dovydaitis pasako, kad 6 metus statybai vietą tyrinėjęs rusų hidrologas Solovov, bet darbus baigsias dar tik po pusės metų. Jis tebedirbąs ties Pažaisliu, Varnių kaimely, kuris, užtvankus Nemuną, atsidursiąs "Kauno jūros" dugne.

Užtvanka būsianti statoma augščiau mergaičių salos, kuri yra tarp Petrašiūnų ir Pažaislio. Čia kairysis Nemuno krantas labai augštas, bet dešinysis, kuriame yra Pažaislis, gana žemas. Dovydaitis rašo, kad užtvanka vandenį pakelsianti 20 metrų (apie 22 jardus) augščio.

Bus užlietos vietovės:

Rumšiškės, Gastelionys, Astragai, Darsūniškis, kuris yra apie 4 kilometrai nuo Nemuno. Nesakoma nieko apie Pažaislį, bet, atrodo, ir Pažaislis bus paskandintas. Kadangi esą apskaičiuota, kad net Prienuose vanduo pakils 2 metrus, tai, atrodo, kad bus patvindytas ir Birštonas. Bendrai, užtvankos vandens saugykla bus 3—4 kilometrų pločio ir apie 50 kilometrų ilgio, o prie užtvankos 20 metrų augščio.

Dabar jau vyksta statybos darbai elektrinės gyvenvietės, kuri bus Petrašiūnuose ir bus sudaryta iš 58 pastatų. Gyvenvietės statybą vykdo technikas V. Remutis, o vyr. statybos inžinierius yra Janulevičius, biržietis, dirbęs prie tokių statybų Rusijoje. Su juo dirba "patyrę" Deduchov, dirbęs Kaukaze, Ivaščenko iš Kuibyševio, Litovčiuk iš Ufos, nelietuviai.

"Tiesos" Nr. 268 įdėti "Lietuvos kpk sekretoriaus" J. Maniušio, "LKP Kauno m. k-to sekr." E. Kesnauskaitės, "LTSR Mokslių Akademijos nario-koresp." J. Bulavo ir ekon. mokslų kandidato K. Meškausko pasisakymai apie "Nemuno energiją — liaudies ūkiui". Maniušis pasigyrė, kad "iki 1960 m. respublikos elektrinių pajėgumas bus padidintas 2,5 karto", o paleidus Kauno hidroelektrinę "galima bus sujungti visas respublikos elektrines į vieningą energijos sistemą". Kesnauskaitė gyrėsi, kad paleidus į darbą Kauno HES, miesto energetikos ūkio pajėgumas padidės 3—4 kartus palyginti su dabartiniu, bus galima elektrifikuoti miesto transportą, dabartinius autobusus pakeisti troleibusais, aprūpinti papildoma energija visą eilę Kauno įmonių ir t. t.

J. Bulavas ir K. Meškauskas teigia, kad palyginti stambios hidroelektrinės esančios pastatytos ant Šešupės, Strėvos, Nevėžio ir kitų upių, statomos Antalieptės, Antanavos, Neveriškių ir kt. hidrostatys bendro galingumo daugiau kaip 4.000 kilovatų.

Lietuvos rajoninės energetinio ūkio valdybos vyr. inž. A. Gruodis nupasakojo,

kaip turės atrodyti būsimojo Kauno Hidro-Elektarinė Stotis.

Ji būsianti viena iš stambiausių visame Pabaltijy. Tada "elektros energijos išdirbis Lietuvoje padidės beveik dvigubai. Kauno hidroelektrinėje pagaminama energija bus 8—10 kartų pigesnė, negu šiluminės stoties energija. Viso hidroelektrinės personalo bus ne daugiau kaip 50 žmonių. Gruodžio pareiškimu, "Kauno hidroelektrinės statyba prasidėjo nuo darbininkų gyvenvietės įrengimo. Gaunami statybiniai mechanizmai. Energetikų gyven-

vietei pastatyti valstybė assignavo 80 mil. rublių.

Paties hidromazgo statyba, skelbiama, prasidės kitais metais. Statybos aikštė užims maždaug 20 kv. kilometrų. Užtvankus Nemuną jo vandens lygis pakils 21 metru. Tai sudarys didelę vandens saugyklą, kurios paviršius užims 84 kv. kilometrų plotą. Žemės darbų apimtis sudarys apie 5 milijonus kubinių metrų. Akmenų reiks 100.000 kub. metrų. Pylimas bus pusantro kilometro ilgio. Hidroelektrinės statybai vadovauti Sov. Sąjungos elektrinių ministerija "neseniai įsteigė specialią Kauno hidroelektrinės statybos valdybą". Tačiau jai

vadovauja veiki vieni rusai, veikią pagal Maskvoje rusų sudarytą planą.

Paskirtas Kauno hidroelektrinės statybos viršininko pareigų eiti inž. P. Janulevičius per Vilniaus radiją pr. m. lapkričio 2 d. smulkiau painformavo apie dabar jau vykdomas statybas. Pirmoji eilė statoma gyvenvietė. Pale-

mono geležinkelio stotyje buvo ką tik gauta pirmoji miško medžiagos siunta, pristatyta iš Suomijų Karelijos. Iš ten ir iš Leningrado srities bus atsiųsta dar daugiau miško. Pirmasis ekskavatorius atsiųstas iš Voronežo. Į statybos darbus siunčiama "vis daugiau specialistų" iš Kuibyševio, Narvos ir kitų "stojusių į rikiuotę arba baigiamų statyti mūsų šalies hidroelektrinių". Vilniaus radijo pr. m. gruodžio 4 d. teigimu, Kauno HES bus įrengta keturių angų gelžbetoninė vandens nuleidimo užtvanka, prie jos iškilis pačios HES pastatas, kuriame bus sumontuotos 4 galingos hidroturbinos, generatoriai, transformatoriai ir t. t. Hidro mazge bus taip pat dviejų pakopų laivybinis šliuzas, įeinamasis ir išeinamasis šliuzų kanalai — ir jungiamasis kanalas. (Nepr. Liet.)

Pažymėtina, kad nei komunistinė spauda nei radijas nepasigyrė, kiek šiai statybai įvykdyti bus reikalinga v e r g y, be kurių jokia statyba Sovietų Sąjungoje neišsiverčia.

PROF. ST. KOLUPAILOS NUOMONĖ APIE "KAUNO JŪRĄ" ir HES

Bolševikams pradėjus iš naujo garsinti "Kauno jūrą" ir skelbti apie Kauno hidroelektrinės stoties (HES) statybą, kurios hidromazgas turi būti pradėtas jau 1956 metais, Elta kreipėsi į vieną iš geriausių to dalyko žinovų, prof. St. Kolupailą, prašydama jį pagal ligi šiol turimus ir pačių bolševikų paskelbtus duomenis viešai pasisakyti. Štai jo atsakymas.

Atidžiai seku naujienas apie hidroelektrinių statybą okupuotoje Lietuvoje. Už tą idėją kovojau 25 metus. Ant Nemuno buvo planuojamos dvi didesnės užtvankos — Birštono kilpoje

ir Kauno jūroje. 1929 m. Sovietų siekimo Ministerija buvo paruošusi preliminarinius projektus hidroelektrinės ties Petrašiūnais (Mergaičių sala) ir ties Pažaisliu. Ties Petrašiūnais buvo manoma pakelti vandens lygį 8,7 metro ir panaudoti 22.000 kW energijos, vengiant krantų apšėmimo Ties Pažaisliu buvo norima kelti 14,5 m., gauti 42.000 kW energijos, semiant slėnį, tačiau nesiekiant Verknės žiočių (žemiau Birštono), kur buvo numatyta kita galingesnė stotis. Dabartinis rusų sumanymas gali būti techniškai racionalus, jei antroji užtvanka bus numatyta ties Siponimis, aukščiau Balbieriškio, kur ji buvo planuota 1943 metais. Nemuno patvenkimas 21 m, ligi 47 m virš jūros, yra gana radikalus: bus paskandinta visa eilė žymių panemunių sodybų, kaip Rumšiškės, Darsūniškis, Birštonas. Ypač gaila Birštono, kurio parkas bus 3-4 metrai po vandeniu. Neaiškus Pažaislio likimas. Tikslių žinių apie užtvankos vietą neturime ir, tur būt, pagal rytiečių papročius, nematysime. Man atrodo, kad užtvanka bus statoma 2 km aukščiau už Pažaislį, tarp Laumėnų kairiajame krante ir Viešėnų dešiniajame krante, nes čia slėnis turi 2 km platumo. Toji vieta yra 7 km į rytus nuo Kauno miesto centro. Atrodo, kad stotis bus 40.000 kW galingumo. Jos negalima lyginti su didžiosiomis stotimis, kur kiekviena turbina turi po 100.000 kW galingumo. Tačiau Lietuvos sąlygose hidroelektrinė turės didelę reikšmę ir be bolševikų propagandos tikslų. Dirbtinis ežeras (Kauno jūra), vietomis ligi 3 km platumo, 84 kvadratinį kilometrų ploto, bus didžiausias Lietuvoje (Narutis, dabar Gudijoje, turi 80 kvad. km ploto): puikios perspektyvos vandens sportui ir meškeriojams!

Jei ne karas ir okupacijos, Lietuva galėjo turėti tą ar kitą hidroelektrinę per 15 metų; tam buvo ruošiamasi ir tam buvome parengę jaunų inžinierių kadra. Tokia statyba nesudaro ypatingų techniškių sunkumų; gaila, kad ją vykdo svetimieji okupantai, neprileisdami lietuvių inžinierių, išstremtų kitur. Vienu atžvilgiu rusams lengviau: jie nesivaržydami varys panemunių gyventojus iš jų senų sodybų, skandins miestelius ir bažnyčias; jie

neturės skaitytis su svetimais koncesioninkais, kurie mums trukdė visus hidroelektrinių sumanymus. Namuno užtvanka gali būti pavojinga karo atveju: ją susprogdinus bus sunaikintas Kauno miestas!

Kaip jums sekasi dirbti JAV-bėse savo srityje, kaip vyksta Lietuvos mokslo žmonėms ir buv. dėstytojams įsijungti į darbą JAV aukštosiose mokyklose, kiek tarp JAV mokslo žmonių, dėstytojų ir akademinio jaunimo žinoma Lietuvos byla, kokios ten vyrauja nuotaikos ir t. t.?

Mėginsiu trumpai atsakyti ir į kitus klausimus. Jau baigiasi 7 metai, kai esu profesorium vieno iš garsiųjų JAV-bių universitetų — Notre Dame; man čia esant un-tas plečiasi ir daro gražią pažangą. Esu patenkintas, nes neatsilikiu nuo savo specialybės, dėstydamas hidrauliką ir hidrologiją (jau 41-mus metus ketvirtojoje valstybėje). Lietuvoje buvo dirbti daug lengviau ir maloniau, nes su jaunu entuziazmu buvo kuriama ateitis savo mieliai šaliai. Dabar galiu drąsiai liudyti apie aukštą VDU-to ir kitų Lietuvos mokyklų akademinį lygį! Pagal savo planą įrengiau modernią hidraulinę laboratoriją, dalyvauju techninėje spaudoje, rašau naujų knygų recenzijas, daug energijos skiriu mūsų Lietuvių Enciklopedijai. Žymus prancūzų profesorius M. Parde viename savo veikalų apie mane rašė: professeur lithuanien S. Kolupaila, un des plus grand savants hydrologues contemporains, maintenant etabli aux Etats-Unis!

Visi mūsų mokslo žmonės, ypač inžinieriai ir gamtininkai, kurie norėjo tęsti akademinį darbą, sekmingai dirba ir turi gerą vardą. Senesni kolegų nesiryžo imtis sunkaus darbo, nes čia galioja 65 metų amžiaus riba. Jau nesniuosius vilioja pramonė, turi jau čia specialistų trūkumą; geresnėmis sąlygomis. Mūsų akademinis jaunimas rimtai studijuoja ir gražiai laikosi. Nežiūrint mokslo brangumo, keli šimtai lietuvių studijuoja įvairiose mokyklose. Didesniuose centruose, kaip Illinois un-te Urbanoje, mūsų jaunimas puikiai reprezentuoja Lietuvą ir lietuvius. Informacijai visuomenės ir akademinės sferų tarpe būtina reikalingas toks žurnalas, kaip "Lituanus", kad ir nuostolingas.

Lietuvos reikalas keliamas, kai tik pasitaiko proga. Neseniai pas mus buvo su paskaita A. B. Steiman, pasaulio garsenybė tiltų statyboje. Sužinojęs, kad aš lietuvis, visus nustebino pasakęs, jog jo tėvai atvyko iš Lietuvos, nuo Gardino. Svarbiausia priemonė mūsų jaunimą palaikyti ir jam padėti — sustabdyti mūsų tarpusavių kovas, kurios mus diskredituoja ne tik svetimų, bet ir savų akyse: jaunimas bodisi ir šalinasi nuo lietuviško veikimo, instiktviškai jausdamas tą juodąją ranką, kuri mus kiršina...

PJT DEE PREZIDENTO EISENHOWERO SVEIKINIMŲ IR CHRUSČIOVO "ATSVEIKINIMŲ"

Ryšium su prezidento Eisenhowerio ir Valstybės Sekretoriaus J. F. Dulles gruodžio 23 d. kalėdiniais pareiškimais, kad Amerikos tauta supranta pavergtųjų tautų skaudų bandymą ir savo dvasia yra su pavergtaisiais, būdama tikra, kad laisvė ir teisingumas laimės, ir pavergtieji kraštai vėl sugrįš į laisvųjų valstybių šeimą, Chruščiovas aukščiausiam soviete gruodžio 29 d. užsipulė Jungtines Valstybes, prikišdamas joms "Ženevos dvasios" nepaisymą, Centro bei Rytų Europos tautų aistrinimą ir kišimąsi į jų vidaus reikalus bei siekimą atstatyti kapitalizmą.

Jau pats Chruščiovo reagavimo faktas ir būdas pažymėtini. Po Ženevos konferencijų sovietinė propaganda įtaigojo pavergtuosius, kad jų reikalas galutinai baigtas, kad juos Vakarai yra galutinai "nurašę". Ir, va, staugia paties Chruščiovo kaltinimai Amerikai, kad ji pavergtąsias tautas aistrinanti, kam ji kišantis į jų vidaus reikalus ir t. t. Tai ženklas, kad JAV valstybės vyrų kalėdiniai pareiškimai buvo tikslūs ir laiku.

Ryšium su Chruščiovo "atsveikinimais" į IV prezidento ir Valstybės Sekretoriaus kalėdinius sveikinimus, Pasaulio Jungtinių Tautų spaudos biuras pateikė spaudai paaiškinimą. Jame atkreipia laisvojo pasaulio dėmesį į tai: 1) kad tikrasis pavergtųjų tautų aistrinotojas ir jų neapykantos pavergėjui nuolatinis kurstytojas yra ne kas kitas kaip sovietinis pavergimas; 2) kad Vakarų Galybės turi ne tik teisę, bet ir pareigą rūpintis laisvės ir nepriklausomybės atstatymu tose valstybėse, kurioms tatai per II Pasaulio karą buvo išplėsta; tatai eina iš Atlanto Chartos ir kitų įsipareigojimų, kuriuos, be to, ir Sovietų Sąjunga yra prisiėmusi; 3) kad teisėtos pastangos sovietinės agresijos ir sovietinio kišimosi į pavergtųjų valstybių vidaus reikalus padariniams panaikinti yra kišimasis ne į pavergtųjų valstybių vidaus reikalus, o tik į sovietų agresijos reikalą ir todėl tatai Chruščiovui taip nepatinka; 4) kad Chruščiovo paistymas apie Eisenhowerio ir Dulle-

so siekimų atstatyti Rytų ir Centro Europoje kapitalizmą yra iš pirmo išlaužtas, nes faktiškai Vakarai niekad neskelbė ir neįtaigojo išlaisvintoje Rytų ir Centro Europoje atstatyti vienokią ar kitokią socialinę santvarką; Vakarai, taip pat ir sovietų pavergtųjų tautų laisvajame pasaulyje esantieji teisėti atstovai, pasisako tik už nusavinamų asmens teisių užtikrinimą ir už galimybę laisvai pasirinkti valdžios formą ir socialinę sistemą; šių dalykų kaip tiktai Sovietų Sąjunga ir bijo; pagaliau 5) kad Chruščiovo piktas reaguojimas į IV Prezidento ir Valstybės Sekretoriaus kalėdinius pareiškimus tik dar kartą paliūdijo, kad sovietų pavergtųjų valstybių laisvės ir nepriklausomybės problema yra gyva tarptautinė problema, kuri bus baigta tik patenkinus pavergtųjų tautų teisėtus troškimus.

Kadangi į Chruščiovo paistymus reagavo ir Baltieji Rūmai, tai ryšium su tuo Baltųjų Rūmų reaguojimu PJT Bendrųjų Reikalų Komitetas pasiuntė Prezidentui Eisenhoweriui šio kio turinio padėkos telegramą:

— PJT džiaugiasi Jūsų pareiškimu, kad pavergtųjų tautų išlaisvinimas yra ir pasiliks, kol bus pasiektas, JV užsienio politikos didysis uždavinys. Šio gyvenimo dalyko išryškėjimas yra dvigubai svarbiausias. Jis nieku pavers sovietų uolias pastangas įtikinti pavergtąsias tautas, kad jos yra Vakarų paliktos savo žiauriam likimui. Jis padės pavergtosioms tautoms geriau suprasti ir 4 sovietinių marionečių į JT neseniai įvykusį išleidimą. Jūsų pakartotas užtikrinimas, kad JV pasiryžios ne tik nedovanoti skriaudos, kurios aukomis yra mūsų valstybės, bet visomis priemonėmis aktyviai siekti mūsų valstybių išlaisvinimo, tikrai sukels mūsų tautose naują vilties ir tikėjimo bangą.

Mes tikime, kad Jūsų perdėm teisu pareiškimas yra skardus kvietimas į didįjį žygį už teisingą taiką laisvėje, kuri vienintelė gali apsaugoti žmonių ir nuo atominio karo ir nuo komunistinės vergijos baisumą. Vt. Vt.

Redaguoja Skautų Korespondencinė Skiltis

LIETUVIAI PAN-PACIFIC JAMBORĖJE

Sekmingas Tėvynės atstovavimas

Pr. m. gruodžio 28 d. prasidėjo Pan-Pacific jamborė su lietuviu ir labai vėsiu oru Clifford Parke, netoli Melbourne. Jon suskrido 17.000 skautiško jaunimo, 20 tautų atstovų. Ji tęsėsi iki šių metų sausio 9 d. Pirmąsias devynias stovyklavimo dienas lijo ir lijo ir visai saulė beveik nepasirodė. Lietuviai skautai gavo pailgą sklypą prie Yarros upės, per kurį teka upokšnis, surinkdamas iš kalvos ir prausyklų vandenį. Nenusiminėme, lyjant pradėjome kurtis. Pasistatę palapines padarėme medinių rąstų tiltą per upokšnį į savo stovyklą, ant jos iškilio Gedimino stulpų stilizuoti vartai iš karčių ir miško žalumynų. Mūsų trispalvė iškilmingai plevėsavo ant šių vartų, reiškiančių lietuvių giminių vieningumą iš senovės dienų. Per vartus įėjus žiūrovas atsiduria prie didelio eukalipto medžio, kuriame rymo ir jį įkeltas Rūpintojėlis, papuoštas žalumynų vainiku. Apačioje ant žemės iš raudonų plytų sudaužytų gabaliukų ir baltų juos kriauklių padarytas Vytis apsuptas akmenų rėmais. Tuoj už medžio iškastas tradicinis lietuvių skautų stalas, papuoštas jamborės ženklų ir lietuviškais raštais aplinkui. Prie pat upokšnio pastatyta palapinė ant polių. Prie visų palapinių skiltys padarė papuošimus ir kiekvienas skautas pasidarė lovas iš karčių ir virvių pagal skautavimo reikalavimus. Prie vėliavos kėlimo vietos stovėjo akurkas. Aikštės pakrašty padarytas suolas iš medinių rąstų be vinies ir virvių. Prie palapinių įvairios įrangos indams, batams ir rankšluoščiams pakabinti. Stovyklavietė aptverta gulstinių žagrų tvora iš medžio žievių, primenančia 17 ir 18 šimtmečio tvoras Lietuvoje ir šiaurės tautas. Prie pat tilto pastatyta parodos palapinė su statmenom sienom.

Mūsų liaudies išdirbinių, gintaro ir spaudos parodėlė susilaukė didelio dėmesio ir minų minios apžiūrėjo ją. Ji buvo gausi eksponatais: medžio drožiniais, audiniais ir juostomis, odos ir gintaro dirbiniais, skautiška ir propagandine spauda. Centrinėje vietoje kaboją mūsų skautų bičiulio V. Jeršovo padaryta koplytėlė su Dievo motinos statulėle. Brangūs eksponatai buvo dėžutė su Lietuvos žeme, natūralaus gintaro gabalai, 10 gintaro karolių eilių, Lietuvos pašto ženklų kolekcija, lietuviškų pinigų rinkinys, priejuostės ir sijonai 150-200 metų senumo, naujai gaminti tautiniai kostiumai, sesės D. Gedraitytės gaminti. Mūsų krašto dirbinius puošė keletas mažesnių koplytelių ir kryželių, taip jautriai primenančių tėvų žemę. Apy-

tikriai skaičiuojant parodėlė aplankė apie 15.000 lankytojų. Išdalinta specialiai jamborėi atspausdintas lapelis apie Lietuvą, 100 brošiūrėlių apie religinę būklę Lietuvoje, padovanota 150 skautų albumų skautų vadovams ir žymesniems svečiams bei kitų vertingų knygų aukštesniems skautų pareigūnams. Visi lankytojai susižavėjo lietuvių liaudies menu ir mūsų skautų gražiu įsirengimu bei susitvarkymu. Daugelis atvirai pasisakė, kad 22 lietuviai skautai įdomiau ir originaliau pasirodė, kaip krašto kontingentai, susideda iš 2.000 narių. Daug komplimentų susilaukėme dėl mūsų stovyklavietės skoningo išsipuošimo, tvarkos ir švaros. Purvui ir vandeniui užplūdus stovyklą, labai išryškėjo mūsų pasiaukojimas ir įdėtas darbas.

Reprezentaciniam lietuvių skautų vienietui vadovavo šie pareigūnai: vieneto vadovas — vyr. sktn. B. Dainutis, parodėlė — vyr. sktn. A. Krausas, pasirodymų — jūr. pasktn. A. Gabas ir ūkio vadovas — vyr. valt. A. Žilinskas.

Šioje jamborėje buvo maža lauzų dėl nedėkingo oro. Mes pasirodėme tarptautiniame lauzė, pastovyklės lauzė, susibroliaavimo centre, bendrame ir didžiajame užbajamajame lauzuose su daina, tautiniais šokiais. Ypatingai pabrėžtinai egzilių skautų lauzas ir susibroliaavimas geležinės uždangos brolių. Jame prisiminėme savo dabartinę būklę ir pareigas kenčiančioms tėvynėms. Brolio A. Gabo buteliais skambinimas liaudies dainų ir kitų skautiškų melodijų susilaukė nepaprasto pasisekimo. Sekmadieniais eidavome bažnyčioje, kur giedojome Marija, Marija šv. mišių laiku. Gatvėje, aikštėse ir savo stovyklavietėje buvome fotografuojami, filmuojami. Mūsų stovyklės įrangos, parodėlė ir pasipuošimai susilaukė šimtais fotografų ir keliolikos filmuotojų.

Sausio 9 d. apleidome tą nuostabų skautų sąskrydį, kurio metu susibroliauta su kitų skautų jaunimu ir žymesniais tautos atstovais. Lietuva, mūsų tėvų žemė, jos kančia ir noras būti vėl laisvai pasklido plačiai Pietinio pusrutulio tautose, susilaukėme daug naujų bičiulių ir užuojautos. Paskutinį kartą pakilo mūsų trispalvė sausio 9-tąją ir nusileido baltas stovyklavietė. Nors mes teturėjome teisės vadintis "Lietuvių Skautai Victorijoje", nepamiršome, kad esame didelės lietuvių skautų šeimos nariai, kurių krūtinėse plaka meilė savai kenčiančiai tėvų žemei.

MŪSŲ JEGOS, MŪSŲ ŠIRDYS LAISVES SIEKIANČIAI TĖVŲ ŽEMELI.
A. Krausas

UŽKEIKTA JAUJA

(Poringė)

Ties Mateikiškių upeliūkščiu, ten, kur baigiasi akivaromis kunkuliuojantis raistas, dar ir dabar tebeguli keli supuvę sienojai. Sakoma — kadaise ten jaujos būta. Kas statė tą jaują — niekas neatsimena. Tik mano senelis porindavo, kad ji buvusi iš tvirto qžuolo suremta ir priklausiusi Labanorų dvarui, kurio ponaitis savo tėvą nudobęs ir paskui pats pasikoręs.

Taigi, dar tais laikais, kada Lietuva buvusi rusų caro pavergta, o lietuviai jo kariuomenėje turėję tarnauti net po dvidešimt penkerius metus, bene Užezėrio kaime gyvenęs jaunas šaunus bernaitis vardu Šerkšnas.

Smarkus vyras buvęs tas Šerkšnas: darbe nepavejamas, šokiuose nepavargstantis, linksmoste išdaigose vėtra siausdavęs. O merginos, jei į kurią pažvelgdavęs, iš laimės nurausdavusios.

Bet atėjusi diena, kada ir Šerkšną rusų caras kariuomenėn pašaukęs. Tik kur tau jis eis dvidešimt penkerius metus svetimiesiems tarnauti, brangų laiką gaisinti, savo jaunas dienas Rusijoj dilinti. Ir niekas iš lietuvių nenorėdavęs carui tarnauti: turtingieji iš žandarų išsipirkdavę, gi neturtingi slapstydavęsi, nes tik rudėnį jaunus vyrus caro tarnai gaudydavę. Tokius vyrus rekrūtais vadindavę.

Daug rudenį prabėgę Šerkšnui besislapstant, žandarus už nosie bevedžiojant. Bet vieną pavakarį visas žandarų būrys Užezėrėn užgriuovęs — žūt-but narės jaunus vyrus sugaudyti, o labiausiai jiems rūpėjo Šerkšnas, kuris visados jiems iš rankų išslisdavęs.

Šerkšnas, matydamas, kad žandarai jau čia pat, supratęs, kad pakliūs

į jų nagus — atsiminė užkeiktą jaują — nērė, kaip vėjas lengvaspamis, pamiške pro raistą ir peršokęs upeliūkštį vienu šuoliu iš pakrūmės atsidūrė viduj. Nors ir narsus buvo Šerkšnas, bet šurpas, it piktos skruzdės šliaužiojo jo nugarą. Viduje juk, pagal žmonių pasakojimus, turėję būti pilna vaiduoklių, gi lauke girdėjosi pikrų žandarų keiksmai. Bet nėjo žandarai į jaują, nes jie žinojo, kad sutemus nē vienas apylinkės žmogus nedrįstų jos duris praverti. O ir patys žandarai, nors ginkluoti iki dantų, naktį jau jos išsilenkdavę.

Tūno kamputyje susirangęs bernaitis, tyli kvapą sulaukęs. O dulkės ir pelėsiai nosį kutena, čiadėti verčia. Sulenktos kojos tirpsta; bet Šerkšnas kenčia. Ir ką veiks nekentėjęs, jeigu jaujoje tyko vaiduokliai, o lauke bailsūs caro žandarai siaučia.

Apsiprato akys tamsoje, bet vaiduoklių Šerkšnas vistiek nemato. Pradėjo galvoti, kad tai tik pasakos, kad vaiduokliai — bailių žmonių išsigalvojimas.

Nedrįsdamas išeiti, nes kaime dar girdėjosi žandarų balsai, Šerkšnas, patogiausią išsitiesęs, pradėjo snausti. Bet staiga, — kad subildės jaujos krosnis, kad sudrebės sienos, kad surūks dulkės ir senos spalvių nuobiros — Šerkšnui visas miegas išgaravo. Ir mato bernaitis — baidyklų visas pulkas: viduryje jaujos kūliais vėrčiasi, ratu sukasi, rankomis, kaip šluotražiais, skeryčioja. Vienos tų baidyklų su septyniom galvom, kitos arklio kanopom, trečios aviniais mekena. Šerkšnui net plaukai ant galvos ežiui pasistojo, kai viena baidyklė, užuodusi žmogų, čiupo jam už kojos. Kitos tuoj

NAUJA VAGA

Palyginus su svetimaisiais, visgi, daugeliu atvejų, mūsų kultūros reikalai dirvonuoja. Žinoma, tremties sąlygos yra labai tą reikalą neigiamai paveikę, bet gi negalima viską naikinančiai srovei pasiduoti. Reikia įsismaginti jai pasipriešinti. Ir čia kaip tik ir yra Kultūros Fondo paskirtis: judinti vandenį, kad ajerai neapkerotų, kad išvartytos vagos diršėmis ar net balandomis neapauktų, kad neapsamantume kasdienybėje. Vadinas, būkime reikšmingi, žiaurių vėjų neįveikiami.

Adelaidėje, toje šio nemažo žemyno atsitiktinoje vietovėje, kaž kaip savime susikristalizavo lietuviškos bendruomenės meno seklyčia, todėl, atrodytų, kas jau kas, bet Kultūros Fondas turėtų čia tarpti. Deja, ligi šiol jis tik merdėjo. (Pagarba Melbourneškiam). Gal merdės ir toliau, nes jo gyvingumas pareina nuo plačiosios visuomenės gyvingumo šia linkme. Todėl, štai, adelaidiškiams, artimoje ateityje, įvyks dar vienas, jau Kultūros Fondo ruošiamas "egzaminas" įsigyti savųjų menininkų originalių kūrinių loterijos keliu. Už kelis šiltingus kiekvienas galės papuošti savąją seklyčią ne kokiomis nors pigiomis reprodukcijomis arba (dar blogiau) litografiniais paveikslėliais, bet originaliais kūrinių.

Meno pasaulyje yra sakoma: geriau nors menkesnis, bet originalus kūrinys, negu pasaulinių įžymybių saldžiarūkštės litografijos.

Taigi, būtų labai gražu, jei visi pasisakytume už originalius meno kūrinius, o, tuo pačiu, paskatintume mūsų menininkus kurti ir turtinti mus originaliomis vertybėmis ir, kartu, paremti Kultūros Fondą, kurio lėšos sunaudojamos taipogi tik kultūros reikalams.

(k)

ŽINIOS

(Tąsa iš 1 psl.)

* Sausio 10 d. Bagdade buvo susirinkę Bagdado pakto tautų aukšto rango ekspertai slaptam pasitarimui. Šiam paktaui priklauso Britanija, Persija, Pakistanas, Irakas ir Turkija ir jo uždavinys užkirsti kelią Sovietų įtakai du stebėtojai.

* Rytų zonos komunistų žinių agentūros Potsdame redaktorius Otto Stichler pabėgė į V. Vokietiją.

* Kilus riaušėms, prancūzų valdomam Alžyre užmušta 25 civiliniai ir 37 partizanai.

griebė jį už plaukų tampyti, dar kitos žnaibyti bernaitį apniko. Šerkšnas manė jau galą gausias. Bet atsiminė turįs šventoją qžuolo kryželį. Išsitraukęs tą kryželį, apibrėžęs aplink save ratą mato, kad baidyklės, vos pasiekusios kryželiu nubrėžtą ribą, tuoj į dulkes pavirsta. O kai pati didžiausioji ir paskutinė, ta su septyniom galvom ir arklio kojom, mėginus čiupti Šerkšną už nosies, pavirto į dulkių saują, sugirgždėjo jaujos durys ir įėjo gražiai apsirėdęs ponaitis, pasiramsčiuodamas balto kaulo lazda, kurios galvutė žaižaravo ivairiausių spalvų šalta ugnimi. Dabar jaujoje buvo šviesu, kaip lempai degant Šerkšno tėvų pirkioje. O ponaitis, net nepažvelgęs į drebantį bernaitį, priešęs prie vieno didžiulio sienoj, paspaudęs išsikišusį šakigalį ir tuoj pat atsivėrusios nematomos durelės. Iš angos jis išėmęs gintarinę dėžutę, gero avino galvos didumo, atsinešęs į vidurį jaujos, įsibėdęs savo šviečiančią lazda, pasidėjęs tą dėžutę ant aplūžusio linabraukio, švelniai pakėlęs jos dangtelį pradėjo skaičiuoti auksinius pinigus. Šerkšnui dabar abidvi akys ant kaktos iššoko — tokios daugybės auksinių pinigų ten būta! Staiga pragydo pirmieji gaidžiai. Ponaitis, nebaigęs skaičiuoti pinigų sužeręs į dėžutę, sumurmėjo: "Ir vėl nespėjau. Kada aš juos suskaičiuosiu, kada pasibaigs mano kančia, kada ateis mano nuodėmių išpirkimas? Ach, kad kas nors tuos pinigus surastų ir man nereiktų daugiau į čia sugrįžti."

Paskui jis dėžutę su pinigais įkišęs į sienojį, o trečiam gaidžiui užgiedojus išnykęs jaujos kamine.

Šerkšnas, vis dar dantimis išbaimės kalendamas, išsirangė iš savo kampo. Apraibomis pasiekęs aną slaptą sienojį, susirado šakigalį, kurį

ELTOS kronika

* VLIKO pirmininkas J. Matulionis su kitais prezidiumo nariais ir VT pirm. A. Devenienė, kaip pranešama iš JAV, gruodžio 23 d. lankėsi Vašingtone. Lietuvos Respublikos pasiuntinybėje matėsi su Lietuvos įgaliotu ministru P. Žadeikiu, taip pat lankėsi JAV Valsitybės Departamente.

Tautos Fondo pirmininkas M. Krupavičius, nepaisydamas gydytojų patarimų bent tris savaites išbūti jų prižiūroje, išbuvęs ligoninėje tik 8 dienas, įsijungė į nuolatinis pasitarimus ir lankėsi Čikagoje. Clevelande matėsi su Amerikos Lietuvių Bendruomenės pirmininku St. Barzduku.

* VLIKO pirmininkas J. Matulionis ELTOS bendradabiui JAV-bėse pareiškė, kad anglų kalba informacijos apie Lietuvos bylą paruošimas yra vienas iš pirmųjų konkrečių VLIKO naujosios vadovybės darbų. Tuo reikalu buvo visiškai susiprasta su ALT vykdomuoju komitetu.

* Užsienio Reikalų Tarnybos valdytojas Dr. P. Karvelis, grįžęs iš JAV ir Kanados, šiomis dienomis lankėsi Bonnoje. Ten iš įvairių šaltinių išsitiškino, kad Sovietų ambasadoriaus atvykimas nieko Lietuvos atžvilgiu nekeičia, ir mūsų tautiečiams nėra jokio pagrindo bėgštauti. Lietuvos pilietybę apsaugoja kiekvieną, kaip ir bet kuri kita pilietybę, su visomis tarptautinės teisės pasekmėmis.

* Bochumo priėskusių teismas V. Vokietijoje buvusį Stutthofo koncentracijos stovyklos komendantą P. V. Hopę už padėjimą nužudyti kelis šimtus suimtųjų nubaudė 5 metams ir 3 mėnesiams sunkių darbų kalėjimo. Buvusis stovyklos sanitaras ir dezinfektorius O. K. Knatt už panašią "parafiną" minimum 50 įrodytų atvejų nubautas 3 metams ir 3 mėnesiams s. darbų kalėjimo. Bylos metu paaiškėjo, kokie baisūs dalykai minimajame koncentracijos lageryje darėsi. Jame buvo laikomi ir žuvo taip pat visa eilė lietuvių politinių kalinių, pasižymėjusių antinacinės rezistencijos veikėjų. Jų išgyvenimai yra paskelbti lietuviškai išleistuose atsiminimuose.

Lietuvių Enciklopedijos vajas

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA eina, kaip buvo numatyta. Iš suplanuotų 20-21 tomo septyni jau atspausdinti, o VIII, IX ir X ruošiami. Darbas eina visu įtempimu.

Nuo VIII tomo LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA bus spausdinama be atsargų, t. y. tik prenumeratoriams. Kad norintieji dar galėtų įsigyti pilnus komplektus, skelbiamas LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS išsirašymo v a j u s.

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA verta turėti kiekvienam. Ji yra didžiausias lietuvių kultūrinis darbas už Lietuvos sienų. Ji didžiausias liuanistikos žinyras. Iš jos ateities kartos semsis žinių apie lietuvių kultūros laimėjimus. Jof jaunimas ieškos tiesos apie savo tėvų žemę.

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA — kiekvienos lietuvių šeimos neatskiriamas draugas, lietuviškos šilumos šaltinis. Nelikite be jof!

Vieno tomo kaina 8 doleriai (įskaitant persiuntimo išlaidas). Suradusiam 6 naujus prenumeratorių vienas komplektas duodamas kaip premija. Užsisakiusiems ir įmokėjusiems bent už vieną tomą, visi išėjusieji tomai siunčiami iš karto. Už juos likusią sumą bus galima mokėti dalimis susitarus su administracija. Tolimesni tomai siunčiami apsimokėjus iš anksto.

Užsakymo reikalavį kreiptis į leidyklą šiuo adresu:

J. Kapočius, Lietuvių Enciklopedija, 265 C Street, South Boston 27, Mass., USA

arba į Lietuvių Enciklopedijos atstovą Australijoje:

Mr. A. Krausas, 24 Grandview Ave., Maribyrnong, Vic.

paspaudus atsivėrė durelės. Jis tuoj išsiėmė gintarinę dėžutę ir laimingai parkeliavo namo. Kitą dieną jis pabėręs caro žandarams auksinių pinigų saują išsipirko nuo kariuomenės. Už likusius dar nusipirkęs dvarą, paskui vedęs gražiausią savo kaimo mergaitę, kurios seniau tėvai dėl jo neturto nenorėję už jo leisti, o jaujoje daugiau niekad nebesivaidenę.

P. Želva

Mokslo - technikos naujienos

LENKTYNĖS DEL SAULĖS ŠVIESOS IR ŠILIMOS

Amerikos mokslininkai jau išranda būdus panaudoti saulės šviesą, kuri neša šilumą, kaip ją sunaudoti žemės paviršiuje. Jau yra išrasti būdai vandens garinimui ir jūrų vandens valymui nuo druskų.

Daromi daug didesni bandymai panaudoti saulės šviesą ir šilumą namų šildymui ir kitokiems tikslams. Tačiau daug kas dar nutylima, laikoma paslaptyste.

Kadangi ne viena Amerika tuo rūpinasi, tai susidaro lenktyvės, kuriose dalyvauja ir Rusija, pasijungusi ypač daug Vokietijos ir kitų okupuotų šalių mokslininkų.

Galimas dalykas, kad ateityje valstybės nepasidalyt saulės šviesos ir šilimos...

ŽINIOS APIE NAUJAS RAKETAS

JAV karinė vyriausybė viešai paskelbė, kad jau gaminamos naujos H-Bomb raketos, kurios galės išsprogdinti užjūryje esančius taikinius. Paspaudus jungtuką būtų paleistos į užpuolusio prieš šalies miestus ir tvirtoves.

Šie robotiniai ginklai jau gaminami ir kai kurie jų sieks net 12.000 mylių greitį per valandą ir galės sunaikinti taikinį, esantį už 5.000 mylių.

Tikimasi, kad už 10 metų JAV galės pasakyti visiems agresoriams, kad jiems pradėjus koki nors karinį veiksmą, jų kraštai bus visai sunaikinti.

Šie nauji ginklai sutampa su JAV kariuomenės perorganizavimu pagal naujausias atominio karo koncepcijas.

KAS BUS PO 10 METŲ?

Leo Cherne ir jo tyrinėjimų instituto pranašavimai apie tai, kas bus po 10 metų, teigia: bus dirbama tik 4 dienas savaitėje; butas bus šildomas ir apšviečiamas saulės šviesa; saulės energija bus pajungta net šaldytuvams varyti; automatiškai bus galima

atidarinti ir uždaryti buto duris ir langus; aplink žemės kamuolį visą laiką suksis žmogaus gamybos mėnulis ir kad iš New Yorko į Londoną galima bus nuskristi per 5 valandas; rankinis laikrodis, kuris bus kartu ir radijo priimtuvas, tekaštuos 25 centus (2/3)...

JAVAI AUGS IR DYKUMOSE

Švedų mokslininkas Ake Gustafsson, dalyvavęs atomų žinovų Ženevos konferencijoje, sako, kad radioaktyviu spinduliavimu būsią galima taip paveikti augalus, jog bus galima išauginti tokių javų rūšių, kurios galės augti ir Sacharos dykumoje ir ašigalių strityse.

Nusižudė inž. Vladas Liatukas

Sausio 4 d. savo bute, Brooklyne, rastas pasikoręs New Yorko lietuviams gerai žinomas inž. Vladas Liatukas.

Nusižudymo priežastis nežinoma, bet Liatukas, mirdamas, paliko laišką, kurį pasiėmė policija. Taip žiauriai išsibraukęs iš gyvųjų tarpo, velionis tarp kita ko, savo laiške pageidauja, kad jį palaidotų Juozas Garšva. Ši smulkmena rodo, kad jis ruošėsi mirti.

Kada Liatukas nusižudė taip pat tiksliai nežinoma, nes jo žmona Elena paskiausiu laiku gyveno Washingtone ir dėstė odontologiją toje pačioje mokykloje, kur ji praeitų metų pavasarį baigė tos srities studijas. Tik po neseptynių pastangų telefonu susisiekti su vyru, žmona kreipėsi į savo motiną, prašydama patikrinti, kodėl neatsiliepama. Tada ir paaiškėjo ši tragedija.

Vladas Liatukas, 39 metų amž., buvo labai malonaus būdo žmogus. Dirbo vienoje įmonėje kaip inžinierius, buvo sėkmingas savo profesijoje ir būdavo patenkintas, kad jo žmona yra lygiai sėkminga savo profesijoje.

Pasitinkime, ar nelikom kuo skolingi tėvynei Atsiteiskime, aukodami lietuvių namams.

KULTŪRINĖ KRONIKA

* Lietuvių Dienų leidykla paskiausiu metu išleido naują Dr. A. Šapokos *Lithuania Through the Ages* leidimą ir leidžia dviem tomis gen. St. Raštiko atsiminimais.

* Buenos Aires mieste Laiko spaustuvės atspausstas J. Mikelio veikalas apie DP gyvenimą ir įsikūrimą, pavadintas *Benamiai*. Baigiama spausdinti J. Rimšauskos knyga *Sovietinis genocidas Lietuvoje*, apie 500 psl., su 200 nuotraukų. Berenkant jai medžiagą buvo apklausieta apie 2.000 liudininkų.

* Buvęs karininkas A. Norimas neseniai Čikagoje išleido novelių rinkinį *Liaudies veidas*. Apskritai, 1955 metais lietuviškajai knygai pasirodė naušis, nors leidėjai turi dirbti tiesiog su pasišventimu.

* Brooklyne dramos konkurse dalyvauja net 22 lietuviai rašytojai, nepaisydami sunkių darbo sąlygų ir nedidelių premijų.

* D. Lipčiūtė-Augienė parašė vaikams 2 veiksmų sceninį vaidelį *Pranukas teisme*, kuris buvo pastatytas moksleivių tautinio ansamblio.

* Čikagos lietuvių jaunimo teatras pastatė Gukės 3 veiksmų vaidinimą *Kepėjo sūnus*. Režisavo A. Brinka, dekoravo J. Šapkus. Teatrą išlaiko Lietuvių Mokytojų Sąjunga.

* Brooklyno vaidintojų trupė, vadovaujama V. Žukausko, Vaičiūno *Naujaisiais žmonėmis* pagerbė Lietuvos Valstybinį Teatrą 35 metų sukakties proga.

* Lietuvių Bendruomenės New Yorko skyrius sausio 21 d. ruošia Lietuvos Teatro 35 metų sukakties minėjimą. Jame dalyvaus to teatro solistai, aktoriai ir baletininkai, išstrūkę iš sovietinės tiranijos.

* Lietuvoje valstybinio operos ir baleto teatro 35 metinės buvo nutartos atžymėti tradiciniu prieš N. Metus *Traviatos* spektakliu, į kurį pakviesti dalyvauti senieji veteranai Kipras Petrauskas, A. Sodeika, P. Oleka ir J. Byra. Jie yra prieš 35 metus dainavę pirmajame *Traviatos* spektaklyje, kuriuo pradėjo savo darbą lietuvių ope-

ros teatras.

Sukakčiai spausdinamas albumas, kuriuo bus pavaizduota teatro nueitas kelias.

* Bostone gražiai suvaidinta komedija *Raudonasis vynas*. Ją režisavo A. Gustatienė, kuriai talkininkavo komp. J. Kačinskas. Svarbiausių vaidmenį suvaidino H. Kačinskas.

* Kalėdų antrą dieną New Yorko gyventojai turėjo progos per televiziją matyti lietuvių tautinius šokius bei jų chorą. Programai vadovavo J. Stukas, o programą atliko jo radiofono ansamblis, vadovautas A. Kačancusko.

* Lietuvis tremtinis D. Lapinskas Massachusetts valstybėje laimėjo jaunųjų kamerinės muzikos konkursą. Žymūs amerikiečių kompozitoriai pripažino, kad geriausias tarp įteiktųjų buvo D. Lapinsko kūrinys *Trio fortepionui, obojui ir violončelei*. Amerikiečiai muzikai labai šilta apie jį atsiliepia.

* Lietuvos pasiuntinybės Vašingtone patarėjo sūnus Gabrielius Kajekas laimėjo amerikiečių jaunimo iškalbos varžybas. Amerikiečiai jį pakvietė pasirodyti per Vašingtono televiziją.

* Čikagos meno institutas, kurį lanko apie 6.000 studentų, vitražų klasei vesti pakvietė dail. A. Valešką.

* New Yorke neseniai pasirodė naujas meno ir dailės žurnalas *Intro-Bulletin*, kuriame filmų skyrių veidą ir kritikas rašo lietuvis rašytojas Jonas Mekas.

* Čikagoje *Sun-Times* redakcijoj dirba A. Stelmokas, kuris rašo komentarus dienos klausimais.

Žinios patikslinimas

AL Nr. 1(190) šių metų 9 dienos 4 psl. tilpo žinutė **Kristaus apšviškimas Sv. Tėvui**. Toje žinutėje kai kam kilo neaiškumų dėl datų. Žinutėje pasakyta, "... jog peritais metais gruodžio 2 d. popiežius Pijus XII turėjęs regėjimą...", gi toliau: "... Vatikano spaudos direktorius Luciano Casimiri įgaliotas patvirtinti tai, ką buvo paskelbęs laikraštis *Oggi* lapkričio 24d." Paaiškinama, kad regėjimas buvo 1954 m. gruodžio 2 d., o laikraštis *Oggi* paskelbė žinią apie tai 1955m. lapkričio 24d. Neaiškumas susidarė nepamėjęs metų.

MOKSLININKŲ EILĖSE

Martynas Yčas, pabaigęs Wisconsin universitetą, mokslą tęsė Californijos Technologijos Institute. Ten gavęs doktoratą buvo paskirtas asistentu profesorium Oregon Universitete. Po metų tarnybos buvo pakviestas į Philadelphia JAV-bių kariuomenės laboratorijon mokslu darbams.

Jis iš savo srities yra parašęs kelius darbus ir dabar tęsia nagrinėjimus biologijos skyriuje Quartermasters Research and Development Center, Mass. valstybėje.

New York Times lapkričio 13 d. laidoje, skyriuje *SCIENCE IN REVIEW* plačiai rašė apie Martyną Yčą ir jo teorijas apie gyvybės atsiradimą.

New York Times rašo: "Paprastai yra manoma, kad gyvybė prasidėjo jūroje. Priimdama šią teoriją kaip tikrą, Dr. Yčas mano, kad jūra savaimė buvo gyva. Joje nebuvo gyvų sutvėrimų. Jo pareiškimas padaro išvadą, kad jūra turėjo galimybę suskaldyti chemines sudėtis lygiai kaip kad ir gyviai, panaudodami maistą atlikdami metabolizmo funkciją."

"Toje gilioje senovėje nebuvo deguonies, kuris galėtų susijungti su kitais kūnais. Organiškos sudėtys susikūrė bilijonais metų įtakoj nolatinių perkūnijų ir elektros žaibų, suteikiančių reikalingą energiją junginių procesams. Organiškos sudėtys susiformavo iš amonijo, methano dujų, kurios amais laikais buvo atmosfera ir pagaliau ištirpdavo jūroje. Šitame stovyje šie junginiai susibūrė į nesuskaitomą daugybę įvairių sudėčių. Tarpe šių junginių buvo ir enzimų "katalistų", labai didelio molekuliško skaičiaus pavidale peptidų, kurie yra giminingi proteinams. Ten, kur randasi proteinai, ten yra ir gyvybė".

Dr. Yčas įžiūri, kad jo teorija yra pagrįsta spėjimu, bet jis įrodo, kad jo teorija yra daugiau atstovaujanti tikrą, negu senesnės gyvybės pradžios teorijos, kurios neturėjo jokių rimtų pagrindų".

Sveikinam lietuvių mokslininką, linkime jam sėkmės kelti mokslą ir Lietuvos vardą.

Chem. inž. P. J. Žiūrys (Dirva)

KELIONE IS AUSTRALIJOS I AMERIKA

N. VARNAUSKIENE

Tuo laiku, kai plieninis paukštis pakėlė mane iš aerodromo, aš nejučia, kad galbūt paskutinį sykį aš matau veidus giminių ir draugių, su kuriomis tiek daug malonaus ir naudingo laiko praleidau Adelaidėje.

Aš nenorėjau eiti į savo vietą: norėjau tik žiūrėti ir žiūrėti į visus mane palaidėjusius... Durys uždarė ir aš, kaip automatas, atsisėdau į savo vietą ir paskendau mintyse. Stuardese man kažką pasakė, bet aš nekreipiau dėmesio. Tada ji priėjo ir mane priėjo. Prieš akis, prie mašinų skryaus durų, pasirodė raudona šviesa su užrašu: *nerikyti, užrišti diržus*. Keletą minučių dar važiuojam žeme, paskui sustojom, keturi motorai pradėjo veikti ir mes pradėjome keltis aukštyn. Sudev saulėta Adelaide...

Man buvo nebaisu. Pažiūrėjus pro langą nemačiau, kad mes skrendam virš debesų. Tarpais buvo matyti keliukai, laukai ir namukai. Mano ramumą vėl sudrumstė stuardese: pasiūlė saldanių. Neatsisakiau. Priėmiau ne kaip desertą, bet vaistą nuo vėmimo.

Lėktuve buvo 34 vietos ir visos labai patogios. Reikalui esant sėdynė galima buvo nuleisti žemiau, čia pat peleninė, virš lango dvi elektros lemputės ir kranas orui įleisti. Pasikėlus aukštai raudona šviesa išnyko ir galima buvo rūkyti. Maždaug po pusantros valandos padavė pusryčius. Galima pasirinkti ką nori: kavą, arbatą, marmeladą, sviestą, dešreles, bėkoną, avienos kotletus ir labai šviežias, šiltas bulketas. Visai pakanka skaniai pavalgyti. Aš viską suvalgiau, žinodama, kad skrendant reikia valgyti. Po to buvo poilsio laikas. Kas skaitė, kas snaudė. Aš nepritapau nei prie vieno, nei prie kito. Jaučiau, kad kažkas su manim darosi, bet man buvo vistiek. Būdama aukštai, aš nemačiau skirtumo: žemėje ar viršuje. Tik oro duobės prieš mano norą iššaukdavo šypseną.

Tai buvo savos rūšies išsiblaškymas. Iki Sydnėjaus skridome 4 valandas ir 10 minučių. Pusvalandį prieš nusileidžiant Sydnėjejui mums atnešė "buljoną". Paėmiau. Nabaigiau valgyti ir prasidėjo "įvairumai" ir tokie stiprūs, kad mano naujas kostiumas gavo paragauti buljono. Prasidėjo oro duobės, užsidedė raudona šviesa ir tarnautojai suskubo surinkti indus. Čia aš išsifruvau buljono receptą. Tai buvo nuo nervų vaistai, kurių aš ne kartą priėmiau prieš išvažiuodama iš Adelaidės. Buvo keleivių, kurie ką suvalgė pakeliui — viską grąžino atgal. Tai buvo įdomus "vaidas". Tarnautojai sukruoto su "maišukais".

Sydnėjaus aerodrome mane sutiko mano giminės. Tai labai malonu kelionėje, nes nors ir per trumpą laiką labai pasiilgsti savų žmonių. Su jais nuvažiuojame į viešbutį, kur kontoros buvo man užsakytas kambarys. Viešbutis yra pačiam centre, kaip man paaiškino, tai geriausias visam Sydnėjejui ir turi daugiau kaip 600 kambarių. Viešbučio pavadinimas *Australia Hotel*. Įėjimas, koridoriai — liukusiniai, kambariai — kuklūs. O kaina aukšta: du su puse svaro. Palikę daiktus išėjome į miestą. Vienoje kavinėje gavome valgyti nepaprastai skanių lenkiškų pyragaičių. Vėliau, poėmę taxi, važinėjome po miestą, apylinkes, apžiūrinėjome paplūdimį, trijų mylių tiltą. Adelaidė, palyginus su Sydnėjumi, amžinai žydinti gėlė ir Sydnėjejui aš gyventi nenorėčiau. Miestas tirštai apgyvendintas, gatvės siauros, nelgtios ir kai kur judėjimas leistas tik viena puse. Krautuvių langai dideli ir papuošti labai skoningai.

Kitą dieną 12 val. pasikėlėme iš Sydnėjaus aerodromo. Mano vieta buvo prie lango ir aš ilgai akimis lydėjau asmenis, kurie mane taip gražiai priėmė Sydnėjejui.

Pam American kompanijos lėktuvas maždaug du sykius didesnis už viet-

nus lėktuvus ir viduje padalintas į I ir turistų klases. Skirtumas tarp klasių labai mažas. Pirmoje klasėje tik platesnis praėjimas ir kiekvienoje eilėje viena kėdė mažiau. Kainos skirtumas didelis — apie 70 svarų. Pirmoje klasėje kiekvienas keleivis turi atskirą spintelę ir nakties metu galima sėdynes nuleisti ir miegoti, kaip lovoje.

Laikė skridimo jaučiasi tokio didelio lėktuvo jėga, bet visai nesigirdi motoro ir propelerių. Kvėpuoti lengva, ausyse nėra užimo.

Iš Sydnėjaus išskridau 12 val. dienos metu, o 11 val. vakaro buvau Fiji saloje. Ten išlaukėme valandą ir 30 minučių. Čia buvo daug įvairumo. Visus keleivius pakvietė į barą ir restoraną. Negalima aprašyti grožio to vakaro saloje. Dangus buvo geltonai ružavos spalvos. Vietomis juodos juostos. Milžiniškos palmės, iki šiol niekur nematyti krūmai ir gėlės. Ir tokioje aplinkoje gražiai išsiskyrė restoranų baltas pastatas. Girdėjosi gitarų garsai ir matėsi baltai apsirengę restoranų tarnautojai. Vyrų tuoj apsupo barą. Gerk kiek nori ir ką nori. Gėrimai labai geros kokybės. Ponios nuėjo į restoraną. Buvo paruošta daugybė užkandžių. Trys ketvirčiai valgių buvo paruošti europiečių skoniui. Nepaprastai viliojantieji buvo salotai. Už bufeto juodas, kaip žemė, su balta aukšta kepure virėjas. Jo svoris apie 15 pūdų. Valgyti gali kiek nori ir ką nori. Išrinkus maistą, kelneris tau jį atneša prie staliuko. Didelį keleivių dėmesį pritraukė kelneriai — juodukai, apsirengę baltais švarkais ir baltais sijonais ir basi. Galvoti nėra kada, gitaros svajingai nuteikia, valgis labai skanus. Po to einu prie didžiulio bufeto su įvairių rūšių desertais: kompotai, ledai ir visokiausi vaisiai. Čia pat gėrimui vaisių sultys. Vienu žodžiu privalgyti galima, laiką leidžiame neblogai. Bet pasigirdo sirenos — (Tęsia 6 psl.)

LAIMEJO IR PRALAIMĖJO

Austrijoje vienas vaikas pasigyre galis praryti kelis gyvus peliukus. Už tam tikrą atlyginimą jis pasisiūlė čia pat pademonstruoti. Buvo rasti ne vienas, bet keli jau apžėlę paaugliai peliukai. Jis juos vieną po kito prarijo ir dar kaip katinas gardžiai apsilaižė. Laimėjo, bet tuoj sekė ir pralaimėjimas. Policija prisikabino. Mat, Austrijoje veikia įstatymas, draudžias civilizuotame krašte ryti gyvus daiktus.

ŠUNS GALAS IR KAS PO TO?

Šveicarų pora, įsisodinusi mylimą šunytį, išvyko pasivažinėti po Italiją. Visi leidimai buvo tvarkoj. Likimas lėmė, kad pakely sustojus šunytis palindo po sunkvežimiu ir buvo sutriuškintas. Tai atsitiko toli nuo Šveicarijos, kitam Italijos bato gale. Šunytis mirė sukrestis, jie riedėjo namo, bet koks nustebimas, kai savieji muitininkai atsisakė juos įsileisti... nes jie eksportavo be leidimo šunį. Veltui buvo aiškinami ir net ponios ašaros dėl šunytis nugaišimo. Turėjo grįžti atgal ir pasirūpinti iš vietinės italų valdžios oficialų šuns mirties metriką. Dar neviskas. Italų pareigūnai įsižeidę atsakė, kad jie ligi šiol šunų mirčių neregistruoja. Reikalas baigėsi tuo, kad po kelių savaičių, dviejų valstybių konsulai susitarė ir Italijos respublikos vardu buvo išduotas šveicaro šuns mirties liudijimas.

IŠ DEIVĖS VĖL MOTERIS

Londonė laikraščiai paskelbė pasididžiudami, kad jų mieste moterim prisidengusi gyventanti deivė ir aprašė jos trumpą istoriją. Maždaug prieš 20 metų iš Oxfordų universiteto išėjo

KELIONĖ IŠ AUSTRALIJS Į AMERIKĄ

(Tęsa iš 5-to pusl.)

ženklas ėjimui į lėktuvą. Salėje paroduodami atvirukai, suvenirai. Priima australišką pinigus. Persiuntimas veltui. Lėktuvų kontora apmoka.

Mes skrendame toliau. Naujų keleivių nebūvo. Man pasisekė nuo Sydney'au iki Honolulu turėti savo dispozicijoje dvi vietas. Galėjau neblogai ir pasnaudėti. Įspūdžių pilna ir mintys veža viena kitą.

Tik sekantią dieną, 4 val. 30 min. ryto sustojome Canton Island. Vaizdai tie patys, kaip Fiji. Gavome pusryčius. Lėktuvas pasiėmė kuro ir tęsė kelionę toliau.

Skrendame į Honolulu. Jaučiuosi gerai ir net pradėjau skaityti knygą, kurią man padovanojo kunigas klebonas *po tūkstančiais Kaukių*. Stebėtina, kaip tiksliai lėktuvo buvo laikytasi tvarkaraščio: atvykdavome su minutės tikslumu į numatytas nusileidimo vietas. Lėktuvu skristi buvo daug ramiu, negu važiuoti automobiliu. Laiknai dažnai ateidavo pašnekėti su keleiviais, maloniai nusišypsodavo, o sėdant į lėktuvą, jie labai atdžiai sekė: kas ką nešė su savim. Kartą lakūnas apšvietė žiebtuvėliu visas lenytynas ir patalpas, kur yra laikomos dvi atsarginės lovos ir produktai. Daugumas keleivių susidėjo iš vyrų biznierių. Buvo 2-jų metų amžiaus vaikelis. Jis miegojo ant grindų. Grindys išklotos puikiu kilimu. Foteliai minkšti ir patogūs. Taip mes artėjome prie Honolulu, kur valdžia turi apžiūrėti bagažą, valiutą ir dokumentus. Jaučiuosi kiek nejaukiai, nes nemoku kalbėti angliškai.

Atvykome į Honolulu. Bagažą pristatė į muitinę. Temperatūra 95 laipsniai. Aš su šilto kostiumu, megstuku ir kailiniais ant rankos. Galima įsivaizduoti, kaip man buvo karšta. Nežinau: ar man sekasi, ar valdžia žino kur reikia žiūrėti. Valiutos visai netik-

jauna graži studentė. Antropologijos tyrinėjimams ji išvyko į Indiją ir atsidūrė pusiau laukinėje Zemi Naga tautelėje. Jos grožio pritrękti tenyksičiai ją palaikė už savo giminės deivę Gaidilū ir prašė likti pas juos. Mylima ir šlovinama, sudeivinta anglė mokslininkė ten išgyveno ligi pat II-jo pasaulinio karo pabaigos. Gal būtų ir toliau gyvenusi, bet atsitiktinai užklydo vienas anglų karininkas, kuris išvydęs deivę pasisiūlė ją vesti ir grįžti į Londoną. Kad ir deivė, bet šiai žemės vaikų pagundai neatsilaikė. Ji ištėkėjo ir dabar vadinasi Mrs. Ursula Graham Bowen.

PAGALIAU SUKILU

Stambi ir augalota Cristina Fuveri iš Torino, Italijoje, turi vyrą vardu Giuseppe, labai menkutį, ir šešis kiek didesnius sūnus. Per 20 metų Cristina šeimoje visus valdė, davinėjo įsakymus ir ne vienas bent kiek nusikaltes, tiek gaudavo, kad negalėdavo prisėsti. Kas skaudžiausia, kad Giuseppe turėdavo atlikti visus namų ruošos moteriškus darbus, o lyg tyčia, jo geri kaimynai sumetė po kelias lyras ir nupirko jo ūgiui tinkamus moteriškus rūbus sakydami: *Še tau, visvien tu nesi bosas*. Giuseppe to negalėjo pernešti. Su savo vaikais susitarė ir taip žmonelę sutašė, kad ta atsidūrė liginėje, o sugrįžusi pasirodė tokia gera, kad Giuseppe gailisi, kodėl jis tai nepadaręs anksčiau. Dabar ir kaimynų akyse jo svoris kitoks.

JUOKIS, BET ŽINOK

Žinok, kad iš juoko galima pasakyti, koks tu esi. Taip bent galvoja vienas prancūzų psichologas, kuris sako, kad žmonės juokiasi penkiais būdais. Kiekvieną iš jų jis pavadino atitinkamom balsėm: a, e, i, o ir u. Kas juokiasi garsu a, esąs nuoširdus ir geras žmogus. Kam pro juoką skverbiassi e, tas esąs lėtas ir tingus. Kas kikeina i, esąs nemokša ir negabus. Kam juokiantis sprūsta o, tai storžievis ir riebių anekdotų mėgėjas. Pagaliau, kas juokiasi garsu u, esąs užsidaręs žmogus, bet gailėstingas.

Labanaujime pasijuoka ir pasimirinti. Jei tie spėjimai neatitiks, pasi-juokime iš ano prancūzo psichologo.

KĄ JŪS ŽINOTE APIE PAVELDĖJIMĄ LIGŲ

Daug milijonų žmonių kenčia dėl sunkios paveldėtos ligos. Čia patiekiamas šiek tiek žinių apie ligų paveldėjimą.

Kada tėvas ir motina serga cukrine liga (diabetes), jų vaikai linkę paveldėti šią ligą. Paprastai ji kontroliuojama dieta ir insulinu.

Dažniausiai sūnūs paveldi kaulų gėlą nuo tėvo ar motinos. Ši liga gydoma kortisonu ir kolchininu.

Kai kurios motinos perduoda hemofiliją ("kraujavimo" ligą) savo sūnams. Hemofilija gydoma pilnu šviežiu krauju, žmogaus šviežia ar atšaldyta plazma ir žmogaus audinių transfuzija. Kraujo transfuzija nekeičia mūsų paveldėjimo.

Piktybinė mažakraujystė iš dalies paveldima. Dažnai ji sėkmingai gydoma vitaminu B-12.

Nors tėvai ir sirgtų tuberkulioze, ji nėra perduodama vaikams.

Sifilis nėra paveldimas motinos.

Atrodo, kad regėjimo trūkumai, kaip didelė trumparegystė ar toliaregystė yra paveldimi. Taisomieji lęšiai paprastai sumažina šiuos trūkumus.

Sūnūs paveldi aklumą spalvoms nuo motinos, o dukterys nuo abiejų tėvų.

Spalvų jausmą galima išugdyti, jei mankšta pakankamai anksti pradėdama.

Jūsų gyvenimo ilgis turi sąryšį su jūsų šeimos narių amžiaus ilgiu.

Nėra tokių vaistų, kurie galėtų pakeisti paveldėjimą. Alkoholizmas nėra perduodamas nuo tėvų vaikams. Nusizudymo palinkimai nėra paveldimi.

J. Str. (Vienybė)

KATĖ GERIAUSIAI GIRDI

Iš visų žinduolių gyvulių geriausia klausą turi katė. Garsus, kurie banguoja 20.000 kartų per sekundę, žmogus negali girdėti, tuo tarpu kai katė dar girdi garsą, banguojantį per sekundę iki 60.000 kartų. Taigi, katė kelis kartus geriau girdi negu žmogus.

Ne tuo esame turtingi,

bet tuo, ką duodame.

Aukokime lietuvių namams!

— pasaulyje yra tiek daug gražaus ir nepasiekiamo. Honolulu sala paliko mano atminty neišdildomą įspūdį. Jei kas važiuotų, nuoširdžiai patarčiau pasilikti toje saloje nors kelias dienas. Tai rojus žemėje.

Po 5 val. ir 30 min. pertraukos mes tęsėme savo kelionę San Francisco link. Lėktuvas prisirinko pilnas. Daugiausia skrido jaunimas ir studentai, grįžtantieji iš atostogų. Greta su manim atsisėdo studentas, paskutinio Technikos fakulteto kurso. Aš iš karto pajutau šilumą. Jis labai stambus, koją užkėlė vos ne ant mano kėdės. Alkūnes taip plačiai padėjo, kad aš vos galėjau kvėpuoti. Aš susispaudžiau kaip straiģė. Jis į mane pažiūrėjo ir pradėjo šnekėti. Iš atsakymo suprato turįs reikalo su užsieniete. Tada sutraukė, kiek galėdamas savo ilgus sąnarius ir pavaišino mane sausainiais. Reiškia susidraugavome. Artinantis prie Los Angeles krito į akis keliai — blizga kaip stiklas. Taip pat labai gražūs ūkių pastatai.

Los Angeles aerodrome krito į akis švara. Negrai su šepečiais visą dieną vaikšto, viskas blizga, langai ir durys iš aluminijaus. Žmonės pasipuošę, ypatingai blizga batai. Čia pat negrai gali juos tau išvalyti. Mieste nebuvau, turėjau permažai laiko. Prisiėjo pirkti sausius pietus už 1.50 dol. Vis dėlto sunku nemokant kalbos. Iš Sydney'aus turėjau dvi australes, iš jų viena skrido į New Yorką. Gaila, negalėjau apžiūrėti miesto.

Skrendame į Chicago. Aerodrome mane sutiko giminės. Gavau gėlių ir saldinių. Dešimt metų su giminėmis nesimatėm, o pasikalbėjimui turėjau tik 10 minučių laiko. Ir čia aš išstovėjau prie lėktuvo atdarų durų iki paskutinio momento, kol mane paprašė atsiseiti.

Artėjame prie paskutinio mano kelionės etapo — kuris buvo mano svajonė laike 5 metų ir 5 mėnesių. Vaikai pamatė mano lėktuvą, kai jis sukosi virš New Yorko. Buvo 12 val. ir 15

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. V-bes

* JAV-bių vyriausybė įvairioms šalpos organizacijoms paskyrė už 800 mil. dolerių vertės maisto siuntinių. Nustatytoji dalis tenka ir BALFui.

* Beeidama į darbą buvo mirtinai automobilio sužeista kalbininko Dr. P. Skardžiaus žmona, pedagogė Marija Krygerytė-Skardžiuvienė. Ją automobilis partrenkė einant per gatvę, kur nėra šviesos signalo, ir vietoje mirtinai sužeidė. Palaidota Clevelande.

Kanada

* Kanados Liet. Bendroumenės pirmininku išrinktas B. Sakalauskas, vicepirmininkais — J. Jokubynas ir V. Vaidotas, išdinknu — P. Kvedaras, biuro vedėja — E. Senkuvienė, protokolo sekretorius — kun. Dr. J. Gutauskas. Valdybos nariai — Čepas, Jackeivičius ir Kažemėkaitis.

SVETIMOMIS KALBOMIS APIE LIETUVIUS

* Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas V. Rastenis pasiuntė Indijos ambasadoriui Krišna Menonui laišką, kuriuo pareiškė protestą dėl jo pasisakymų Pabaltijos reikalų per Amerikos televizijos programą ir pažymėjo, kad Krišnos Menono nusistatymas dar nereiškiąs visos Indijos nusistatymo Lietuvos atžvilgiu. Drauge pasiūsta jam knygelė *Are you for Freedom*, išleista Lietuvių Žurnalistų Sąjungos.

* Eucharistinio kongreso proga Brazilijos sostinėje Rio de Janeiro mieste suruoštą *Arte Sacra Litwana* parodą aplankė daug intelektualų. Svečių knygon įrašyta 16.000 lankytojų pagėdavimai, kad Lietuva atgautų savo laisvę ir nepriklausomybę. Ir brazilų spaudoje ne viena proga šiltai pasisakoma apie Lietuvą.

* Suomijos didžiausias dienraštis *Helsinki Sanomat*, turįs 200.000 egz. tiražą, suomių pažangos partijos vyr. numerįje 1955 m. sausio 14 d. *Darbiminko* išsiverstą į suomių kalbą Pr. Dailidės straipsnį *Kaip lietuvis padėjo baigti Sovietų-Suomių karą*. Apskritai, suomių spaudoje reaguojama ir į kitus lietuvių periodikoje pasirodantius aktualesnius reiškinis.

* Vokiečių spaudoje plačiai rašoma apie iš Rytinės zonos atbėgusį į Vakarų ir dabar suimtą Dr. Otto Johną, kurį pervežė iš rytinio sektoriaus į vakarinį danų žurnalistas Henrik Bonde-Henriksenas, nuolatinis dienraščio *Berlingske Tidende* bendradarbis. Paskesniu metu jis išgarsėjo savo knyga *Palestinos žydų žemė*. Lietuviams jis tuo įdomus, kad prieš kiek laiko nelegaliai, kai į Pabaltijos kraštus niekas negalėdavo iš svetimųjų įkišti nosies, buvo nuvykęs į Lietuvą ir Latviją ir iš ten parsivežė vertingų žinių. Dėl to paskum tarp danų užsienio reikalų ministerijos ir Sovietų buvo kilę aštrių nesuspriamtų.

Fordo pelnas

Per devynis praėjusių metų mėnesius Fordo koncernas (USA) turėjo pajamų daugiau kaip 4 milijardus dolerių, o gryno pelno daugiau kaip 312 milijonų. Fordo akcija 75 dol. Daugiau parduoda. Dabar paleidžia ir apyvarkai 100 akcijų vienam asmeniui netą per 10 mil. naujų akcijų. Fordo akcijos pasakiškai yra gaudomos.

min nakties. Mano vaikai stovėjo lauke, ir, kai tik lėktuvas priartėjo prie sustojimo vietos, mes vieni kitus pamatėme jau iš tolo ir aš pradėjau mojuoti iš lėktuvo lango, o jie man. Lėktuvas atskrido vienos minutės tikslumu.

Sutiko mane dukra, žentas ir anūkė. Džiaugsmui ir pasakojimui nebuvo galo. Ypatingai daug kalbėjau aš. Juk man neteko kalbėti tris dienas kelionėje — reikėjo atsigriebti.

Taip baigėsi mano kelionė į JAV-bes. Pinigų kainavo daug, įspūdžių iš kelionės turiu tik iš trijų salų. Lėktuvu daug daugiau galima pamatyti, ką aš ir darysiu sekantį kartą.

Iš Mr. Ilgausio Kontoros

Amerikinėj lietuviškoj spaudoj nuolat matau besiskelbianč:

...jaukus lietuviškas restoranas ir valgykla JONAS BUDRIKAS...

...jaukia praleisi vakarą Cicero užėigoje LITUANICA pas Tadą Kazimieraitį...

...dainose apdainuota ir pasakose apsakinėjama KARČIAMA RUŽAVA, sav. V. Prancūzevičius...
Žvairuoju, kad pas mus kitaip. Ieškau spaudoj skelbiantis — nieko. Nusiunčiu draugą pasitikrinti. Tas žiopyls prakalbino lietuviškai. Atsakė — nėra vietų ir užtrenkė duris. Manau nueisiu pats. Bet atpažino esantį iš Lietuvos ir nė durų neatidare. Visą tai sugrętinęs nusprendžiau neatsilikti nuo amerikonių ir kreiptis į tautiečius taip pat per spaudą tokiu skelbimu:

NEKIT Į PLONKES (lietuviškai pigvynio) RESTORANĄ GAUSIT SMĖGENŲ SUMINKŠTĖJIMĄ.

Už savininką Mr. Ilgausis

Biologijos profesorius buvo laikomas labiausiai išsiblaškiusiu žmogum visame universitete. Kartą, pradėdamas paskaitą, jis tarė:

— Dabar aš parodysiu jums gražų pavyzdį išskrostos varlės, kurią aš turiu suvyniotą šiame popieriuje.

Išvyniojęs popierių jis pastebėjo, kad ten buvo buterbrodai, keli kietai virti kiaušiniai ir keletas šviežių vaisių.

Neužmirškite švenčių progą išgyti

Lietuviško krupniko (HONEY LIQUEUR)

arba

DEGTINĖS

Slyvinė, Zubrovka, Pomeranz
Visi gėrimai yra aukštos kokybės, pagaminti Lietuvos specialisto. Gaunami visuose didmiesčiuose: Sydney, Melbourne, Adelaide, Brisbane, Perth ir Hobart.

Reikalaukite visuose hoteliuose tiksliai Ernstan Bottling Co. Ltd. su Amerikos ereliu ant etiketės.
Ernstan Bottling Co. Ltd.
2 Murray St., W. Mitcham, S. A.

V V KAMŠCIO SPALVA PASAKO SKONI

- * Giliai raudonas — džinas kokteilis
- * Dangiškai mėlynas — ananasų
- * Šviesiai žalias — bananų
- * Oranžinis — apelsinų
- * Auksinis — aprikosų
- * Raudonas — vyšnių

Pirkdami atsižvelkite į
Mėlyną etiketę
VYNŲ LIKERIAI

VISUOSE
HOTELIUOSE

Vyno likeris kokteiliai

TREMTINIŲ DĖMESIUI

Specialus PJT pranešimas Centro ir Rytų Europos tremtiniais informuoja apie įsigaliojimą 1954m. pasirašytos Ženevos Tarptautinės Konvencijos. Ją tada pasirašė: Australija, Austrija, Belgija, Brazilija, Danija, D. Britanija, Egiptas, Graikija, Irakas, Italija, Izraelis, JAV-bės, Jugoslavija, Kanada, Kolumbija, Lichtenšteinas, Liuksemburgas, Monako, Norvegija, Olandija, Prancūzija, Švedija, Šveicarija, Turkija, Vakarų Vokietija. Iki 1955 m. spalio 25 d. konvenciją jau buvo ratifikavusios Australija, Austrija, Belgija, Danija, D. Britanija, Ekvadoras, Italija, Izraelis, Liuksemburgas, Monako, Norvegija, Prancūzija, Švedija, Šveicarija, V. Vokietija.

Pranešimas trumpai išdėsto konvencijos nustatytas politinių pabėgėlių pagrindines teises. Atsižvelgiant į Europoje esančių pabėgėlių nerimą, kad dėl sovietų nuolatinio spaudimo gali būti pavartota prievarta tremtiniais grąžinti, PJT pranešimas cituoja konvencijos 33 str., kuris tatau įsakmiai draudžia. Konvencijos 33 str. sako: Nė viena susitariančiųjų valstybių jokiu pavidalu netrems ir negrąžins per sieną pabėgėlio į tokias teritorijas, kuriose dėl jo rasės, religijos, tautybės, socialinės priklausomybės ar politinių įsitikinimų būtų grąsoma jo gyvybei ar laisvei.

Išgyvendinimas pabėgėlio gali būti svarstomas tik tokiais atvejais, kai gyvenamam krašte padarytas ypatingai sunkus nusikaltimas ar kai yra rimto pagrindo pabėgėlio buvimą laikyti pavojingą krašto saugumui. Kiekvienam betgi atveju konvencija (32 str.) numato pabėgėliui išgyvendinti būtiną įstatymine procedūrą. Savo ruožtu konvencijos dalyvės valstybės yra įsipareigojusios duoti atitinkamo laiko pabėgėliui pasirūpinti kito krašto sutikimą apsigyventi.

Konvencija garantuoja, kad dėl grėsmės savo gyvybei ar laisvei nelegaliai perėjęs sieną ir atsidūręs kitame krašte asmuo, pats prisistatęs šio krašto atitinkamoms įstaigoms, negali būti dėl nelegalaus sienos perėjimo baudžiamas. Jo judėjimo laisvė tegali būti apribota tik tuo atveju, kai jis gaus kito krašto leidimą apsigyventi. Konvencija (1 str. 2 p.) aptaria, kas laikytinas pabėgėliu, būtent: (1) kas dėl buvusių prieš 1951.1.1. įvykių ir dėl pagrįstos persekiojimo baimės dėl savo rasės, religijos, tautybės, socialinės priklausomybės ar dėl savo politi-

Valdžia gauda vaiduoklius

Vokietijoje, Bremeno mieste, vienuose namuose gyventojai neturi ramybės, nes kažkas taip beldžiasi, kad pažadina iš miego. Policija, uosto valdybos valdininkai tikrino namą, lubas, sienas, nieko nerado, o beldimasis nesiliauja.

Kitas įvykis jau pietvakarių Vokietijos dalyje prie Saulgau. Gyventojai slėpė atsitikimus nuo kaimynų, kvietė tik kunigą, bet vistiek išėjo viskas į laikraščius. Gyventojai neturėjo savo namuose ramybės. Kokia ramybė, jei rūsyje konservų dėžutės ir sviestas pereina iš vienos vietos į kitą; miegamajame patalynė ir čiužinys iš lovos atsiduria ant grindų; radijo aparatas nukyla nuo stalo ant grindų ir ima groti be elektros įjungimo. Ir visa tai nutinka dieną, be jokio triukšmo. Įsiakio aiškinti policija.

Išmokite virti

Anglijoje teisėjas vienai merginai nedavė leidimo ištekti, kai merginos tėvas pasakė, kad ji nemoka virti. Mat, jaunesniems kaip 21 metų ir norintiems vesti-ištekti reikia gauti teisėjo leidimą. (Darb.)

nių pažiūrų yra palikęs savo pilietybės kraštą ir negali ar dėl minėtos baimės nenori savo pilietybės krašto globa naudotis; arba (2) kas yra be pilietybės ir dėl augščiausių minėtų įvykių yra palikęs savo ankstesnio gyvenimo kraštą ir negali ar dėl baimės nenori ten grįžti.

Konvencija pabėgėliais laiko visus, kuriuos tokiais laiko IRO konstitucija. Dar daugiau. Konvencija pabėgėliais laiko ir tuos, kuriems IRO konstitucija buvo pabėgėlio globą atsakiusi, jei tik jie atitinka konvencijos nuostatus. PJT pranešimas sykiu perspėja tremtinius, kad konvencijos globa tremtiniui gali nutrūkti, būtent tada, kai tremtinis savu noru prisiima savo pilietybės krašto globą, kai tremtinis atgauna savo pilietybę, kai jis savu noru grįžta į kraštą, iš kurio buvo išbėgęs arba kai išnyksta pačias sąlygos, dėl kurių jis buvo pripažintas tremtiniu.

PJT pranešimu konvencija įgalina tremtinius teisėtai pasipriešinti betkurioms tiesioginėms ar netiesioginėms pastangoms, pvz. dalyvavimui šviečiamuosiuose susirinkimuose, pakeisti jų nusistatymui. PJT taip pat pabrėžia, kad tol, kol Centro ir Rytų Europos sovietų pavergtuose kraštuose nebus atstatyta valstybinė nepriklausomybė ir asmens teisės, negali būti nė kalbos apie susidarymą tremtiniais grįžti sąlygų.

Lietuvos Laisvės Komitetas
New Yorkas, 1956m. sausio 6 d.

JT siūlo rezoliuciją išlaisvinti pavergtuosius

JUNGTINĖS TAUTOS (LAIC) — Politiniame ir Saugumo Komitete diskutavo priemonės tolimesniam sumažinimui tarptautinio įtempimo ir išvystymui tarptautinio bendradarbiavimo. Vėl Al-Jamali, Irako atstovas, didelis pavergtųjų teisių gynėjas, iškėlė Lietuvos ir kitų Pabaltijos kraštų išlaisvinimo reikalus.

Plačiau išdėstęs Vidurinių Rytų būklę Al-Jamali pareiškė, kad JT gali daug padėti ragindamos savo narius taikingu keliu prisidėti prie išlaisvinimo ar tai Lietuvos, Estijos, Latvijos ar kitų kraštų.

Pritardamas JT komisijų pastangom nusiginklavimo srityje, Al-Jamali priminė, kad siekiant nusiginklavimo reikalinga sukurti sąlygas pasaulio taikai ir imtis praktinių priemonių pasaulio įtempimui sumažinti.

Konkrečiai Al-Jamali siūlė, kad JT priimtų rezoliuciją, kuria būtų išlaisvinti žmonės, ar jie būtų Vakarų kolonializme ar Sovietų dominuojami. Turi būti apibrėžtas laikas išlaisvinimui visų pavergtų žmonių. Generalinė Asamblėja turi pareikšti, kad dienos, kada vienas žmogus gali pavergti kitą, yra baigtos. Antru punktu Al-Jamali reikalavo, kad komunistinis įsiliejimas ir užvaldymai pagaliau turi būti baigti. Kominformo aštuntojo veikla ne komunistiniuose kraštuose turi sustoti. Ir trečias — Geležinė uždanga ir Bambukų uždanga turi būti nuimtos.

Kalbėdamas apie komunistinį internacionalą, Al-Jamali priminė, kad kiekvieno žmogaus pagrindinės ypatybės yra jo veržimasis laisvai pasirinkti savo visuomeninį gyvenimą. Bet koks pakeitimas, jeigu jis turi būti, turi išplaukti iš laisvo pasirinkimo. Tarptautinis komunizmas, tačiau, paneigia tas teises.

Visoje savo kalboje ir pastabose Al-Jamali nurodė į komunistinį pavojų žmonijai, jos laisvėms, o taip pat kėlė išlaisvinimo žmonių reikalingumą, kaip pasaulinės taikos sąlygą.

SUTAUPYSITE PIRKdami TIK GERĄ PREKĘ

Pirkite batus bet kurioje firmos

EZYWALKIN Ltd.

KRAUTUVĖJE

90, Rundle Street
Unley Road
Mount Gambier

Port Pirie
Port Lincoln
Port Adelaide

Hindmarsh
Hindley Street
Gouger Str.

Kiekvienos poros batų patvarumas garantuotas

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

Adelaide

NAUJAS LIETUVES KAPAS

Sausio 3 d. Cheltenham kapinėse, vainikais bei gėlėmis apdengta karštą gausiai lietuviams bei australams palydint, buvo palaidota a. a. Irena Abramavičiūtė — Petukauskienė, vos 39 m. amžiaus sualukusi. Negalėtinga mirtis nutraukė gyvenimo siūlą Naujų Metų dieną. Ji mirė Adelaidės Royal ligoninėje, kur velionė gydytė nuo inkstų ligos. Velionė, būdama universitete, priklausė L.S.T. „Filae Lithuania“ Korporacijai ir buvo pasirinkusi vaistininkės profesiją. Visad buvo ištikima pasirinktam Pro Patria obalsui.

jautrios širdies, linksma ir draugiška. Mirdama labai troško gyventi. Paliko liūdną vyrą ir 12 metų dukrelę Irutę. Laidotuvių iškilmingas apeigas atliko kun. dr. P. Jatulis. Atsisveikinimo kalbas pasakė: Neo-Lithuania, Filiae Lithuania ir Jaunos Lietuvos Korporacijų vardu P. Lukošius. Adelaidės bendruomenės bei artimųjų vardu Vladas Dumčius.

Tebūna Tau, miela Irena, lengva svetimoji žemė. (j)

Visuomenė jautri lietuvių namams

Džiugu konstatuoti, kad Adelaidės lietuvių gyvai atjaučia savų namų reikalingumą ir duosniai remia, nors aukų akcija tik pradėdama, nes per Kalėdų atostogas visi buvo užimti sporto švente ir svečiais. Štai pora pavyzdžių: Australijos Lietuvis redak. p. J. Glušauskas įstojo Adelaidės Lietuvių S-gos nariu-globėju, pasižadėdamas įmokėti £50, o p. Kazys Šaulys — lietuvių namams per S-gos įgaliojimą p. Lapšį paaukoko £50. Tai gražūs ir realūs tautinio susipratimo pavyzdžiai, užsitarnaujant visuomenės pagarbos. V. R.

Namai jau ieškomi pirkti

Adelaidės Lietuvių S-gos Valdyba, kad dar ir neturėdama pakankamai lėšų, bet pasitikėdama lietuvių visuomenės dosnumu, jau ieško tinkamų namų su pakankamo didumo sklypu salei statyti. Iki šiol apžiūrėti 4 namai. Tinkamiausi buvo Aleksander Ave., Viktorija Pk., — 7 dideli kambariai ir antram aukšte biliardo salė. Kaina £5.500. Tačiau šeštadienį apžiūrėjus, pirmadienį jau buvo parduoti. Kiti namai buvo apžiūrėti — South T-ce, Lower North Adelaidėje ir North Adelaidėje, bet dėl vieno ar kitų priežasčių nebuvo priimtini.

Namus valdyba nori pirkti arba Adelaidės centre, arba netoli nuo centro, atsižvelgdama susisiekimo ir rajono tinkamumo. Namus apžiūri ir jų tinkamumą įvertina be kitų valdybos narių ir valdybos inžinieriai — inž. Reisonas ir inž. Garbaliuskas. V. R.

MŪSŲ PIRMAUJANTIEJI MOKINIAI

* Gytis SIMKUS, 8 metų, Saint Thomas pradžios mokykloje jau du metai baigia pirmuoju 3-čiąjį ir 4-tąjį skyrius.

* Dalia Ražveičiūtė, 10 metų, Croydon Public School baigė antrąjį penktąjį skyrių.

VAIKŲ VASAROS STOVYKLA BAIGTA

Sausio 14 dieną užbaigta vasaros vaikų stovykla, kurią suorganizavo Adelaidės Apylinkės Valdyba. Vasaroje apie 30 vaikų. Vadovavo mokyt. Ivoška ir p. Pocienė.

ISVYKSTA DAILININKAI MARCIULIONIAI

Sausio 28 dieną Adelaidę apleidžia dail. Marciulionis su poniu. Jie keliauja į JAV. Sausio 13 dieną būrys bičiulių bei pažįstamų suruošė jiems gražias išleistuves, kurių metu palinkėta jiems sėkmingos kelionės ir gražiai įsikurti naujoje šalyje. Taip pat išvyksta ir p.p. Fledžinskai.

PASIBAIGĖ SKAUTŲ STOVYKLA

Adelaidės skautai ir skautės šiemet stovyklavo 10 dienų. Stovykla buvo pavadinta Sventaragio stovykla, prisiminti Sventaragio slėniui Vilniuje. Stovyklavo 18 skautų ir 19 skautė. Stovykloje buvo praeita įvairi užsiėmimų programa, ją apėmė daug lietuvių ir nelietuvių svečių, kurie stovyklautojams nepasigailėjo gražių žodžių už jų gražų susitvarkymą. Plačiau apie stovyklą bus parašyta vėliau.

VYKSTA CANBERON

S.m. sausio 24-27 d.d. Canberoje įvyksta metinė imigracijos konvencija, kurioje dalyvaus visų visuomeninių organizacijų atstovai aptarti Australijos imigracijos padėtį ir ateitį. Į šią konvenciją šiais metais iš Adelaidės yra siunčiamas lietuvių atstovas prie gerųjų kaimynų p. J. Lapšys, kuris būdamas Canberoje dar žada aplankyti bendruomenės valdybą ir savo senus pažįstamus.

Sydney

IR SYDNEJAUS SKAUTAI STOVYKLAVO

Sydnejaus Vietininkijos skautai ir šiais metais stovyklavo. Pati stovykla buvo įrengta apie 30 mylių nuo Sydnejaus, INGLEBURNE, netoli George upės krantų, į kurią stovyklautojai nuolat traukė maudytis. Vietovė labai graži, primenant lietuvišką mišką ir nors nuošali, bet lengvai prieinama kaip pėstiesiems, taip ir mašinomis.

Stovyklą suruošė Skautų Vyčių Geležinio Vilko Būrelis. Jai vadovavo s.v.v. sl. V. Deikus. Įkio skyrių sumaniai tvarkė s.v.v.sl. A. Dudaitis. Virtuvės šefas ps. A. Plūkas, asistuojamas s.v.v.sl. A. Garolio savo darba atliko pavyzdžiai. Stovyklavimą baigė gruodžio 28 iki s.m. sausio 1 d. Dalyvavo be gausaus būrio tautiečių ir visa ukrainiečių skautų stovykla (per 75 žm.) Antrasis — Atsisveikinimo — laužas vyko baigminę dieną — sausio 7, kuris irgi sutraukė gražų būrį visuomenės. Stovyklaujantieji sausio 2 d. taip pat atsilankė ukrainiečių suruoštame lauže, dalyvaudami su savo programa.

Stovyklautojų religine praktika rūpinosi V-jos Dvasios Vadovas kun. P. Butkus, pats kurį laiką pastovyklavdamas. Taip pat vienas sv. Mišias atliko kun. Gaidelis.

Palapinių sutvarkymo ir pagražinimo konkurse I-mą vietą laimėjo skautė Kregždžių skiltis, II-rą — skautė Vilko skiltis.

Geriausiais stovyklautojais pripažinti štabo nutarimu, ir gavo davonėles: jaun. sk. Gerutis Juozaitis, skautų — psl. J. Kolakauskas ir skautė — psl. Judita Kolakauskaitė.

Stovyklavimo metu per iškilmingą vėlavos nuleidimo apeigas taip pat pasakė šiemet skautams: PLSS Pirmijos įsak. 1955m. psl. A. Stašionis apdovanojamas Gyv. Gelb. Kryžiumi už skėstančio berniuko išgelbėjimą, s.v. ps. A. Plūkas ir s.v.v. sl. J. Bliokas apdovanoti Australijos Rajono Vado padėkos lapais už skėstančio žmogaus gelbėjimą 1955 Casuloje. Taip pat išdalinti diplomai ir taurė laimėtos 10.10.55 Glenfieldeo stadione įvykusios Už Geležinės Uždangos Esančių Kraštų Skautų Olimpiados metu. Olimpiados metu liet. skautai savo šauniu pasirodymu „nunešė“ kuo ne visus diplomus ir taures.

Tautiečiai, ypač skautai tėvai, gyvai domėjosi stovyklos reikalais, nepagalėdami nei pinigų, nei materialinių gėrybių stovyklautojams. Kai kurie iš jų kaip p.p. Glionertai davė žvilės skautėjų d-vei pusę pinigų reik. palapinės pirkimui, stovyklos virtuvei — katilą ir kt. Buvo ir daugiau tokių tautiečių, kurie prisidėjo ar tai £5 „išmetimu“, ar pagalbėjimu vienu ar kitu dalyku. Gi visi atsilankiusieji gyvai domėjosi stovyklaujantais ir skautiška veikla. B. Z.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

- J. Mikėlionis — BENAMIAI, pasakojimai apie tremtinio išgyvenimus. Spaudė Laiko spaustuvė, Buenos Aires, 1954m. 213 psl. Kaina nepažymėta.
- J. Venckus — KOMUNIZMO PAGRINDAI, išleista 1954m. spaudė Laiko spaustuvė, Buenos Aires, 149 psl. Kaina nepažymėta.
- Zenonas Ivinskis — SVENTASIS KAZIMIERAS, 1458-1484, New York 1955m. 215 psl. Kaina nepažymėta.
- GIROS ADAS, miškininkystės žurnalas, Nr. 1(13) 1955m. Redaktorius: Prof. J. Kuprionis, 200 Robinet Dr. Ruston La., USA. Administracija: P. Norkaitis, 4218 S. Rockwell St., Chicago 32, Ill., USA. Šis numeris turi 84 puslapius, kaina 1 dol. (9/-).

★ Nesigirkim, kuo buvom. Pasirodykim, kas esam. Aukokime lietuviškiems namams!

Adelaidės Lietuvių Sąjunga š.m. sausio mėn. 29d. Blackwoode rengia

GEGUŽINĖ

Pamaldos tą dieną bus Blackwoode bažnyčioje 11,30 val.

Veiks įvairus ir turtingas bufetas. Bus šokiai. Gegužinės visas pelnas eis bendruomenės namų fondui. Tad visi į gegužinę!

Adelaidės Liet. S-gos Valdyba

P A D Ė K A

Melbourno At-kų Sendraugių ir At-kų Moksleivių vardu rašytojams: p. Puiguii Andriūšui, p. Vytautui Zemkalniui poetai Julijai Svabaitei-Gylienei, solistėms-tui: p. Genei Vasiliauskenei, p-lei Apolonijai Ragauskaitėi, p. Domui Vildovui; baletu šokėjai p-lei Reginai Plokštytei; išraiškos šokėjai p-lei Elenai Kepalaitėi; muzikai p. Aleksui Valiui; p. Petro Morkūno vad. oktetui; pianistei p. A. Valiuvienei (Miss N. Rodger); pranešėjai p. E. Karazijenei už atvykimą ir išpildymą Lietuvos ateitininkijos 45 m. jubiliejaus proga (sausio mėn. 7 d.) turiningo, gražaus ir nuotaikingo Meno Vakarų programos lietuvių visuomenei Melbourn, išreiškiamame nuosirdžią lietuvišką padėką.

Taip pat dėkojame poetams: p. Juozui Almini-Jūragiui ir p. Juozui Mikštui-Silainiui už prisuntimą Meno Vakarui naujausios savo kūrybos.

Valdyba taip pat išreiškia nuosirdžią padėką Dvasios Vadui kun. P. Vaseriui, kun. J. Kungui, p-lei Vaičaitytei, Melbourn Kat. Mot. D-jaei, o ypatingai jos pirmininkei p. L. Cėvinskienei, p.p. Uknevičiams, Ragauskams ir visiems at-kams sendraugiams ir at-kams moksleiviams, kurie vienu ar kitu būdu — auka ar darbu — prisidėjo prie dviejų dienų iškilmingo 45 m. ateitininkijos jubiliejaus minėjimo Melbourn.

Atskira padėka p. dail. B. Žiedui už gražų ir rūpestingą ateitininkų vėlavos pagaminimą ir p. sendraugiams Raudžiams už patalpas ir nuosirdų rūpestį vaišių parengime.

Sendraugių ir Moksleivių Ateitininkų Valdyba Melbourn

P A D Ė K A

„Vilniaus“ vietininkijos Adelaidės skautų stovykla jau pasibaigė, pateisindama, net prašokdama, stovyklautojų ir vadovų į ją dėtus lūkesčius. Tai įvyko tik visos eilės skautų bičiulių ir rėmėjų dėka, kurių nuosirdi parama įgalino gražų būrį mūsų skautų ir skautėjų praleisti dešimtį dienų gamtos prieglobstyje, kartu garsinant lietuvių vardą.

Pirmiausia dėkoju maloniam stovyklavietės savininkui Mr. E. W. Dearman, J.P., M. B. E., jau antrus metus leidusiam nemokamai naudotis jo žemėje esančia gražia stovyklaviete ir stovyklautojams parodžiusiam daug draugiškumo bei nuosirdumo.

Dėkoju kun. dr. P. Jatuliui stovykloje atlaikiusiam sv. Mišias ir pasakiusiam gražų pamokslą. Dėkoju Lobethalyje gyvenančiam sktn. Jonui Vanagai už jo nepaliaujamą rūpestį stovyklos reikalais, už labai gražiai stovykloje įrengtą svečių palapinių parėmimą, nuosirdų priėmimą ir visam visą sunkų stovyklinį inventorių, ir p. S. Vyšniauskui, į stovyklą nemokamai atgabenusiam daug savo priekirstos miško medžiagos skautiškajai pionierijai. Dėkoju lietuviškosios skautybės veteranui sktn. Vytautui Vanagai, pravedusiam skautų vyčių įžodį.

Dėkoju visiems maloniems stovyklos lankytojams, nepabūgusiems tolmo kelio ir stovyklą atlankiusiems su maloniu žodžiu arba ir su skautiškomis „tradicijomis“.

Dėkoju ir visiems skautų bei skautėjų vadovams, savo darbu bei pasiūlymų sklandžiai pravedusiems šią darbiningą ir sėkmingą stovyklą. Jų tarpe ypatingos padėkos nusipelnė skautas vytis vyr. sklt. Vytautas Patupis, kuris stovykloje ėjo dvejais pareigais — adjutanto ir ūkio ministro — ir abejas ėjo pavyzdžiai, stovyklautojus puikiai maitindamas ir savo giedria skautiška šypsena bei nuotaika davė gražų pavyzdį jaunesniesiems. Pagaliau, dėkoju visiems stovyklavusiems skautams ir skautėms, kurie savo kartais kietu darbu bei gražia laikysena puikiai atstovavo Lietuvą ir jos skautiją savųjų ir svetimųjų akyse.

Sktn. V. Stasiškis
Vietininkas

Redakcijos atsakymai

- R. Jurevičiui — aciū už 10/- paramos Australijos Lietuviui.
- J. Dienui (Edwardstown) — Jūsų auką namų statybos fondui 10/- ir lietuvių gimnazijai Italijoje 10/- perdavėme pagal paskyrimą. Ačiū.
- J. Dočkui (Pt. Kembla) — Ačiū už auką AL pagerinimui. Lokį išsiuntėme.

Ne tik patys prenumeruokite „Australijos Lietuvį“, bet raginkite ir savo pažįstamus, kad ir jie prenumeruotų!

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

PRENUMERATA: metams £2.10.0, pusei — £1.6.0. Atskiro numerio kaina 1/9. Užsieniu kaina ta pati.

SKELBIMAI: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniams skelbėjams žymi nuolaida.

SMULKOS SKELBIMAI: iki 14 žodžių 4/0. Už kiekvieną pridintį žodį po 2 pensus.

Užuotautos, sveikinimai ir pan. 10/0.

ADRESAS: Australijos Lietuvis, 35 Cator Street, HINDMARSH, S. A. Tel. LU 5827

THE AUSTRALIAN-LITHUANIAN
The Lithuanian fortnightly in Australia
Publisher: Jurgis Glušauskas

Printed by National Press, 35 Cator St. Hindmarsh. Tel. LU 5827